БҮТҮН ӨЛКӘЛӘРИН ПРОЛЕТАРЛАРЫ, БИРЛӘШИН!

Азәрбајҹан КӘНҸЛӘРИ

Азәрбајчан ЛККИ МК-нын органы

1919-ЧУ ИЛДӘН ЧЫХЫР

„Азербайджан гянджляри"—орган ЦК ЛКСМ Азербайджана

Ҹүмә, 30 декабр 1960-чы ил № 156 (6344) Гијмәти 20 гәпик

М. А. Суслов јолдашын Бакыдан кетмәси

Декабрын 29-да Сов.ИКП МК Рәјасәт һеј'әтинин үзвү, Сов.ИКП МК катиби М. А. Суслов јолдаш Бакыдан кетмишдир.

Азәрбајчан КП МК бүросунун үзвләри Ә. Н. Әлиханов, Т. Ә. Аллаһвердијев, П. А. Арушанов, В. Ј. Ахундов, С. А. Вәзиров, Н. М. Һачыјев, С. М. Чәфәров, М. Ә. Искәндәров, С. А. Мирзәјев, Р. Н. Садыгов, В. Ј. Семичастны, Азәрбајчан КП МК бүросу үзвлүјүнә намизәдләр М. А. Әлизадә, К. Ә. Һүсејнов јолдашлар, Азәрбајчан ССР Назирләр Совети Сәдринин мүавинләри Ә. Һ. Кәримов вә Ә. Г. Оручов, Загафгазија һәрби даирәси гошунларынын команданы, орду кенералы К. Н. Галитски, Бакы шәһәр Совети ичраијјә комитәсинин сәдри Ә. Ч. Ләмбәрански, Азәрбајчан КП МК үзвләри, республика Али Советинин депутатлары, назирләр, шәһәр ичтимаијјәтинин нүмајәндәләри тәјјарә мејданында М. А. Суслов јолдашы јола салмышлар. (Азәр.ТА).

КОММУНИЗМ ГУРУЧУЛУҒУНДА ЈЕНИ ГӘЛӘБӘЛӘРӘ ДОҒРУ!

Азәрбајчан ССР Али Совети једдииллијин үчүнчү илинин халг тәсәррүфаты планыны вә дөвләт бүдчәсини мүзакирә едир

Совет халгы бөјүк једдиллијин үчүнчү или олан јени илә өз јарадычы гүввәләринин тәрәгги етдији бир шәраитдә, ирәлијә, коммунизмә доғру галиб јүрүшүмүздән руһланмыш һалда гәдәм гојурлар. ССРИ Али Советинин VI сессијасынын тарихи гәрарлары өлкәмизин зәһмәткешләрини сосиалист игтисадијјатынын јени гәти јүксәлиши уғрунда кениш мүбаризә програмы илә силаһландырмышдыр. Чохмилләтли совет Вәтәнимизин бүтүн халглары илә бирликдә Азәрбајчан зәһмәткешләри дә коммунизм гуручулуғу ишинә лајигли көмәк едирләр.

Халг нүмајәндәләри — Азәрбајчан ССР Али Советинин депутатлары әлдә едилмиш мүвәффәгијјәтләрә јекун вурмаг, республикамызын зәһмәткешләринин јени 1961-чи илдә көрмәли олдуглары вәзифәләри мүәјјән етмәк үчүн республикамызын һәр тәрәфиндән Бакыја кәлмишләр.

Дүнән Азәрбајчан ССР Али Советинин ичлас салонунда Азәрбајчан Совет Сосиалист Республикасы Али Советинин VI сессијасы ишә башламышдыр.

Ә. Н. Әлиханов, Т. Ә. Аллаһвердијев, П. А. Арушанов, В. Ј. Ахундов, С. А. Вәзиров, Н. М. Һачыјев, С. М. Чәфәров, М. Ә. Искәндәров, С. А. Мирзәјев, Р. Н. Садыгов, В. Ј. Семичастны, М. А. Әлизадә, К. Ә. Һүсејнов јолдашлар, республика Али Совети Рәјасәт һеј'әтинин вә Азәрбајчан ССР һөкумәтинин үзвләри ложаларда әјләшмишдиләр.

Саат 12 тамамда Азәрбајчан ССР Али Советинин Сәдри депутат Әли Тағызадә сессијаны ачыг е'лан етди.

Депутатлар сессијанын күндәлијини јекдилликлә тәсдиг етдиләр. Күндәлијә республиканын халг тәсәррүфатыны инкишаф етдирмәјә даир 1961-чи ил Дөвләт планы, Азәрбајчан ССР-ин 1961-чи ил Дөвләт бүдчәси һаггында вә 1959-чу ил бүдчәсинин јеринә јетирилмәси мәсәләләри дахил едилмишдир.

БӘ'ЗИ ЈЕКУНЛАР

Азәрбајчан ССР-нин халг тәсәррүфатыны инкишаф етдирмәјә даир 1961-чи ил дөвләт планы һаггында мә'рузә едән республика Дөвләт План Комиссијасынын сәдри Ә. И. Ибраһимов депутатлары һәр шејдән әввәл бу илин башлыча јекунлары илә таныш етди. Азәрбајчан сәнаје ишчиләри фәдакарчасына чалышараг парлаг гәләбә әлдә етмиш, үмуми мәһсул истеһсалына даир иллик планы вахтындан әввәл, декабрын 25-дә јеринә јетирмишләр. 1959-чу илә нисбәтән сәнаје мәһсуллары истеһсалы 9,8 фаиз артмышдыр. Бу ил нефт, газ, дәмир филизи, полад, полад борулар, алүминиум, нефт мәһсуллары, кимја мәһсуллары, семент, халг тәрәфиндән ишләдилән мүхтәлиф маллар истеһсалы кечән илә нисбәтән хејли артырылачагдыр. Хүсусән Халг тәсәррүфаты шурасынын мүәссисәләриндә әмәк мәһсулдарлығы, һәр фәһләнин истеһсал етдији үмуми мәһсул хејли артмыш, пландан әлавә гәнаәт дурмадан артырылыр.

Үмуми мәһсул истеһсалына даир 1959—1960-чы ил дөвләт планларынын јеринә јетирилмәсинин илк јекунлары көстәрир ки, нефт сәнајеси, гара металлуркија, машынгајырма, мешә вә тахта-шалбан е'малы, шүшә вә чини-сахсы сәнајеләри једдиллик тапшырыгларыны вахтындан әввәл јеринә јетирирләр.

Кәнд тәсәррүфаты зәһмәткешләри памбыгдан башга дөвләтә бүтүн әкинчилик вә һејвандарлыг мәһсуллары сатышы планларыны вахтындан әввәл јеринә јетирмишләр.

Республикада јени мүәссисәләр тикилир, көһнә мүәссисәләр кенишләндирилир, јени електрик хәтләри чәкилир. Бир ил әрзиндә тәгрибән 280 мин квадрат-метр јашајыш саһәси, бир сыра тибб вә мәдәни-маариф очаглары тикилиб истифадәјә вериләчәкдир. Шәһәрләрин вә рајон мәркәзләринин абадлыг ишләри дә кенишләндирилир.

Әлдә едилмиш бөјүк мүвәффәгијјәтләрлә кифајәтләнмәк олмаз. Депутатлар мә'рузә заманы бир чох тәнгиди гејдләр дә ешитдиләр. Сәнаје мүәссисәләринин һеч дә һамысы планы јеринә јетирмәмишди. Газма вә әсаслы тикинти саһәләри әввәлки кими, јенә дә керидә галыр. Колхоз вә совхозлар кәнд тәсәррүфаты мәһсуллары, хүсусән һејвандарлыг мәһсуллары истеһсалыны артырмаг үчүн әлдә олан имканлардан там истифадә етмирләр.

ИГТИСАДИЈЈАТЫ ИНКИШАФ ЕТДИРМӘЈӘ ДАИР КӨЗӘЛ ПЕРСПЕКТИВЛӘР

Једдиллијин үчүнчү или планында сәнаје вә кәнд тәсәррүфаты мәһсуллары истеһсалынын сүр'әтлә артырылмасы нәзәрдә тутулур. Јени ил техниканын даһа да тәрәгги етдирилмәси или, әмәк мәһсулдарлығынын јүксәлиши или, ағыр сәнаје, јүнкүл сәнаје вә јејинти сәнајеси мәһсуллары истеһсалынын хејли артырылмасы или олачагдыр. Республиканын сәнаје мүәссисәләриндә үмуми мәһсул истеһсалынын һәчми бу илкинә нисбәтән 12 фаиз артырылачагдыр. Бүтүн мәһсулун онда доггуз һиссәсини Халг тәсәррүфатынын шурасынын мүәссисәләри истеһсал едәчәкләр.

1961-чи илдә нефт һасилаты 18,7 милјон тона чатдырылачагдыр, бу да бу ил истеһсал едилдијиндән 870 мин тон артыгдыр. 6,5 милјард кубметр, јә'ни 1960-чы илдәкиндән 9,7 фаиз чох газ чыхарылачагдыр. Газмачылар гуруда вә дәниздә 1 милјон метрдән артыг гују газачаглар. Нефтајырма мүәссисәләри, гара вә әлван металлуркија мүәссисәләри хејли артыг мәһсул верәчәкләр. јени ил кимја сәнајеси үчүн јени јүксәлиш или олачагдыр, кимја мәһсуллары истеһсалы бир дәфә јарымдан чох артачагдыр.

7,8 милјард киловат-саат, јә'ни бу илкиндән 16,7 фаиз чох електрик енержиси истеһсал едиләчәкдир. Республика машынгајыранлары истеһсал етдикләри мәһсулларын һәчмини вә чешидини хејли артырачаглар. Чиһазгајырма, електротехника вә радиотехника сәнајеси даһа јүксәк сүр'әтлә инкишаф етдириләчәкдир.

Планда халгын еһтијачларына бөјүк гајғы көстәрилмишдир, бу да јүнкүл вә јејинти сәнајесинин даһа да инкишаф етдирилмәсиндә өз әксини тапмышдыр. Кәлән ил 120 милјон метр памбыг парча, 3,6 милјон метр јун парча, 8,9 милјон метр ипәк парча, 7,6 милјон чүт дәри ајаггабы, 49 мин тон үзлү суд мәһсуллары, 33 мин тон әт, 120 милјон шәрти банкадан чох консерв вә бир чох башга мәһсуллар истеһсал едиләчәкдир.

Кәнд тәсәррүфаты саһәсиндә 1961-чи илин башлыча вәзифәләри кәнд тәсәррүфаты биткиләринин мәһсулдарлығыны вә һејвандарлыг мәһсуллары истеһсалыны даһа да артырмагдан ибарәтдир. Кәлән ил республикамызын колхоз вә совхозлары дөвләтә 380 мин тон памбыг, 100 мин тон тахыл, 87 мин тон тәрәвәз, бир бу гәдәр үзүм, 33,2 мин тон мејвә, чохлу түтүн, чај јарпағы, барама, әт, суд, јун, јумурта сатмалыдырлар.

Кәнд тәсәррүфаты истеһсалы онун мадди-техники базасыны мөһкәмләндирмәк әсасында инкишаф етдириләчәкдир. Кәлән ил су тәсәррүфаты гурғулары тикинтисинә он милјон манатларла вәсаит сәрф едиләчәкдир. Республиканын колхоз вә совхозлары күлли мигдарда трактор, памбыгјыған машын вә башга машынлар алачаглар.

1961-чи илдә республиканын халг тәсәррүфатында капитал гојулушундакы артым сон илләрә нисбәтән хејли чох олачагдыр. Кечән илләрин мә'луматы белдир: 1958-чи илдә артым 18,7 фаиз, 1959-чу илдә 3,5 фаиз, 1960-чы илдә 13,7 фаиз олмуш, 1961-чи илдә исә бу илкиндән 25 фаиз чох олачагдыр.

Једдиллијин үчүнчү илиндә Кировабад алүминиум оксиди заводунун, Сумгајыт нефт- кимја комбинатынын суперфосфат заводунун, Дашкәсән филиз сафлашдырма комбинатынын, Минкәчевир памбыг парча комбинатынын, Кировабад халча фаб-

(АРДЫ 3-чү СӘҺИФӘДӘ)

Азәрбајчан ССР Халг тәсәррүфаты шурасы Күрканнефт мә'дәнләр идарәсинин фәһләләринә, мүһәндисләринә, техникләринә вә гуллугчуларына, партија, һәмкарлар иттифагы вә комсомол тәшкилатларына

Әзиз јолдашлар, дәниз мә'дәнләринин нефтчиләри! Сизин мәктубунузу бөјүк севинчлә охудум. Сиз мәктубунузда өз истеһсалат мүвәффәгијјәтләриниз һаггында мә'лумат верир, Күрканнефт мә'дәнләр идарәсинә коммунист әмәји мүәссисәси кими јүксәк вә шәрәфли ад верилдијини билдирирсиниз.

Бу илин јазында дәниз нефт мә'дәнләринә сизин јаныныза кәлмәјим, сизинлә сөһбәт етмәјим јахшы јадымдадыр; о заман сиз ачыг дәниздә нефт чыхарылмасыны кенишләндирмәк һаггында өз кәләчәк планларыныздан мәнә данышмышдыныз.

Азәрбајчанлыларын, русларын, ермәниләрин, украјналыларын вә бир чох башгаларынын чијин-чијинә ишләдијә сизин чохмилләтли коллективиниз чошгун Хәзәрин мүрәккәб шәраитиндә дәнизин кортәбии гүввәләринә гаршы мүбаризә апараркән, әмәјә коммунистчәсинә мүнасибәт бәсләмәк нүмунәләри көстәрир.

Сиз дахили еһтијат мәнбәләриндән вә муасир техникадан бачарыгла истифадә етмиш, әмәјин тәшкилини тәкмилләшдирмиш, 1960-чы ил үчүн гәбул етдијиниз сосиалист өһдәчиликләрини шәрәфлә јеринә јетирмиш, пландан әлавә 100 мин тон нефт чыхармыш, әмәк мәһсулдарлығыны јүксәлтмәк тапшырығыны артыгламасы илә јеринә јетирмиш вә 4 милјон манатдан артыг дөвләт вәсаитинә гәнаәт етмишсиниз.

Бөјүк әмәк мүвәффәгијјәтләри газанмағыныз вә гәбул едилмиш сосиалист өһдәчиликләрини вахтындан әввәл јеринә јетирмәјиниз мүнасибәти илә сизи партијанын Мәркәзи Комитәси вә ССРИ Назирләр Совети адындан саламлајыб тәбрик едирәм.

Чох фәрәһли бир һалдыр ки, сиз газандығыныз мүвәффәгијјәтләрлә архајынлашмајыб, гаршыныза једдиллијин ахыры үчүн нәзәрдә тутулмуш нефтчыхарма сәвијјәсинә 1961-чи илдә чатмаг кими бөјүк вә начиб бир мәгсәд гојмушсунуз.

Әзиз јолдашлар, сизә бу начиб вәзифәни јеринә јетирмәкдә јени-јени мүвәффәгијјәтләр, һабелә чансағлығы вә шәхси һәјатыныздa сәадәт арзулајырам.

28 декабр 1960-чы ил. **Н. ХРУШШОВ.**

Коммунист вә фәһлә партијалары нүмајәндәләринин Москва Мүшавирәси јекунларына һәср олунмуш Азәрбајчан партија тәшкилаты фәалларынын јығынчағында. Трибунада: Сов.ИКП МК Рәјасәт һеј'әтинин үзвү, Сов.ИКП МК катиби М. А. СУСЛОВ јолдаш. Фото С. Кулишовун вә М. Фришманындыр.

БҮТҮН ӨЛКӘЛӘРИН КОММУНИСТЛӘРИНИН МҮБАРИЗ МАРКСИСТ-ЛЕНИНЧИ ПРОГРАМЫ

Азәрбајчан партија тәшкилаты фәалларынын јығынчағы коммунист вә фәһлә партијалары нүмајәндәләри Мүшавирәсинин јекунларыны јекдилликлә бәјәнир

Бүтүн совет халгы илә бирликдә Азәрбајчанын коммунистләри, бүтүн зәһмәткешләри дөврүмүзүн тарихи сәнәдләрини — коммунист вә фәһлә партијалары нүмајәндәләри Мүшавирәсинин Бәјанатыны вә бүтүн дүнја халгларына Мүрачиәтини бөјүк марагла гаршыламыш вә јекдилликлә бәјәнмишләр.

Азәрбајчан партија тәшкилаты фәалларынын срага күн кечирилән јығынчағында чыхыш едәнләр разылыгла билдирдиләр ки, Мүшавирәнин Бәјанаты бүтүн өлкәләрин коммунистләринин мүбариз марксист-ленинчи програмыдыр, коммунистләрин бүтүн дүнја халгларына аловлу Мүрачиәтиндә сүлһү горумаг уғрунда, јени дүнја мүһарибәси тәһлүкәсинә гаршы һамылыгла мүбаризә апармаг чағырышы руһландырычы бир гүввә илә сәсләнир.

Коммунист вә фәһлә партијалары нүмајәндәләри Мүшавирәсинин јекунларыны мүзакирә етмәк үчүн декабрын 28-дә 1.400-дән чох адам — сәнаје вә кәнд тәсәррүфаты габагчыллары, партија вә совет ишчиләри, елм, әдәбијјат вә инчәсәнәт хадимләри, Совет Силаһлы Гүввәләринин әскәрләри М. Ф. Ахундов адына Азәрбајчан Дөвләт Академик Опера вә Балет Театрынын салонуна топлашмышдылар.

Сов.ИКП МК Рәјасәт һеј'әтинин үзвү, Сов.ИКП МК катиби М. А. Суслов јолдаш рәјасәт һеј'әтиндә көрүндүкдә јығынчағын иштиракчылары ону курултулу вә сүрәкли алгышларла гаршыладылар.

Азәрбајчан КП МК бүросунун үзвләри Ә. Н. Әлиханов, Т. Ә. Аллаһвердијев, П. А. Арушанов, В. Ј. Ахундов, С. А. Вәзиров, Н. М. Һачыјев, С. М. Чәфәров, М. Ә. Искәндәров, С. А. Мирзәјев, Р. Н. Садыгов, В. Ј. Семичастны јолдашлар, Азәрбајчан КП МК бүросу үзвлүјүнә намизәдләр М. А. Әлизадә, К. Ә. Һүсејнов јолдашлар, Загафгазија һәрби даирәси гошунларынын команданы орду кенералы К. Н. Галитски, республика партија, совет вә ичтимаи тәшкилатларынын рәһбәр ишчиләри, истеһсалат јениликчиләри, елм вә мәдәнијјәт хадимләри вә башгалары да рәјасәт һеј'әтиндә әјләшдиләр.

Јығынчағы Азәрбајчан Коммунист партијасы Мәркәзи Комитәсинин биринчи катиби **В. Ј. Ахундов** јолдаш ачды.

Халг сәадәти уғрунда, бүтүн дүнјада сүлһ уғрунда јорулмадан мүбаризә апаран сәдагәтли ленинчи Н. С. Хрушшов јолдаш башда олмагла Сов.ИКП Мәркәзи Комитәсинин Рәјасәт һеј'әти бөјүк руһ јүксәклији илә јығынчағын фәхри рәјасәт һеј'әтинә сечилди.

Сов.ИКП МК Рәјасәт һеј'әтинин үзвү, Сов.ИКП МК катиби **М. А. Суслов** јолдаш коммунист вә фәһлә партијалары нүмајәндәләринин 1960-чы ил нојабр ајында Москвада кечирилмиш Мүшавирәсинин јекунлары һаггында мә'рузә етди.

Мә'рузәчи Мүшавирәнин ишиндән әтрафлы данышараг деди ки, Мүшавирә бејнәлхалг коммунист һәрәкатынын дөнмәдән ирәлиләдијини, сых бирләшдијини вә мәтинләшдијини бир даһа ајани сурәтдә нүмајиш етдирмишдир. Бүтүн коммунист партијаларынын коллектив тәчрүбәсини үмумиләшдирмәк әсасында Мүшавирә марксизм-ленинизмин јарадычылыгла инкишаф етдирилмәсинә ... јени көркәмли һәдијјә вермиш, муасир инкишаф мәрһәләсиндә дүнја ингилаб һәрәкатынын гаршысында дуран вәзифәләри һәлл етмәк үчүн бу һәрәкаты мүбаризә силаһы илә силаһландырмышдыр.

Мүшавирәнин гәбул етдији Бәјанатда вә бүтүн дүнја халгларына Мүрачиәтдә сосиализм вә коммунизм гуручулуғунун, дүнјаны истилик-нүвә мүһарибәсиндән хилас етмәк уғрунда мүбаризәнин, милли-азадлыг һәрәкатыны даһа да кенишләндирмәк уғрунда, капиталист өлкәләриндәки фәһлә синфинин гәләбәси уғрунда мүбаризәнин әсас мәсәләләриндә марксист-ленинчи партијаларын вәһид нөгтеји-нәзәрләри ифадә едилмишдир.

Бу сәнәдләрдә бүтүн бејнәлхалг коммунист вә фәһлә һәрәкатына бир чох илләр үчүн диггәтәлајиг нәзәри вә әмәли фәалијјәт програмы верилмишдир. Суслов јолдаш гејд етди ки, бу сәнәдләрин јекдилликлә гәбул олунмасы дүнја коммунист һәрәкатынын бөјүк гәләбәсидир. Коммунистләри өз идеја рәһбәрләри, ән е'тибарлы мәсләһәтчиләри һесаб едән јүз милјонларла зәһмәткеш инаныр вә үмид едирдиләр ки, Мүшавирә дүнјанын бүтүн зәһмәткешләрини дүшүндүрән мәсәләләрә дүзкүн вә ајдын чаваб верәчәкдир. Онлар өз үмидләриндә јанылмадылар.

Мүшавирәнин Бәјанаты вә Мүрачиәти империализмә гаршы, сүлһ вә халглар азадлығы уғрунда, сосиализмин вә коммунизмин тәнтәнәси уғрунда мүбаризәдә бүтүн өлкәләрин зәһмәткешләринин гаршысында руһландырычы перспективләр ачыр. Мүшавирәнин сәнәдләри кезәл кәләчәјә доғру чан атан адамларын һамысында јени инам ојадыр. Бу сәнәдләр бүтүн коммунист вә фәһлә партијалары үчүн дүзкүн јол көстәрән компасдыр. Бунлар бүтүн бејнәлхалг коммунист вә фәһлә һәрәкатыны јени пилләјә галдырыр, халгларын милли-азадлыг һәрәкатыны јени мүвәффәгијјәтләрә руһландырыр; милли-азадлыг һәрәкатынын зәрбәләри алтында империализмин мүстәмләкәчилик системи һәмишәлик дағылмагдадыр.

Инди, бу тарихи Мүшавирәдән сонра бејнәлхалг коммунист һәрәкатынын јоллары даһа да ајдынлашмыш, бизим үмуми мүбаризә васитәләримиз даһа да е'тибарлы вә тә'сирли олмуш, сыраларымыз даһа сых бирләшмиш, бөјүк мәгсәдимиз олан коммунизм исә даһа да јахынлашмышдыр.

Мә'рузәчи хүсусилә гејд етди ки, Мүшавирә вә орада гәбул олунмуш сәнәдләр бүтүн бәшәријјәтин диггәтини чәлб етмишдир. Бу да муасир дүнјада коммунист һәрәкатынын бөјүк сијаси нүфуза малик олдуғуну вә көркәмли рол ојнадығыны көстәрир. Коммунизмин фәһлә синфи үчүн анчаг бир нәзәријјә олдуғу вахтлар чохдан өтүб кечмишдир. Мүшавирә тамамилә ајани бир сурәтдә көстәрди ки, дүнја коммунист һәрәкаты заманәмизин ән нүфузлу сијаси гүввәсинә чеврилмиш, ичтимаи тәрәгginин ән мүһүм амили олмушдур. Мә'рузәчи јығынчаг иштиракчыларынын курултулу алгышлары алтында деди ки, бөјүк Маркс—Ленин бајрағы инди елә јүксәк бир зирвәјә галдырылмышдыр ки, дүнјанын һәр јериндән адамлар ону ајдын көрүрләр.

Коммунист вә фәһлә партијалары нүмајәндәләринин Мүшавирәдә јекдилликлә гәбул едилмиш Бәјанатынын мүстәсна дәрәчәдә бөјүк әһәмијјәти вардыр. Бәјанатда дөврүмүзүн, онун әсас мәзмунунун, башлыча һәрәкәтверичи гүввәләринин вә хүсусијјәтләринин кениш вә там характеристикасы верилмишдир.

Мә'рузәчи даһа сонра дүнја сосиализм системинин көркәмли наилијјәтләриндән, сосиализм чәбһәси өлкәләринин гаршысында дуран вәзифәләрдән данышды, дүнја сосиализм системинин инкишафында, бу системә дахил олан халглар арасында гардашчасына достлуғун мөһкәмләндирилмәсиндә Совет Иттифагынын сон дәрәчә мүһүм рол ојнадығыны гејд етди.

Суслов јолдаш деди ки, заманәмизин ән һәјати вә ән вачиб проблеми олан мүһарибә вә сүлһ проблеми Мүшавирәнин диггәт мәркәзиндә дурурду. Сосиализм системинин гүдрәтинә, бүтүн өлкәләрин фәһлә синфинин вә ән кениш халг күтләләринин көмәјинә архаланараг, бејнәлхалг коммунизм бәшәријјәти јени дүнја истилик-нүвә мүһарибәси фәлакәтиндән хилас етмәк вәзифәсини өз гаршысына реал бир вәзифә кими гојмушдур. Коммунист һәрәкатынын јүксәк мәгсәдләри вә идеаллары, онун марксизм-ленинизм идеолокијасынын инсанпәрвәрлији, ичтимаи тәрәггидә онун бөјүк бир амил ролу ојнамасы бејнәлхалг коммунизмин өз гаршысына гојдуғу бу вәзифәдә бөјүк бир гүввә илә тәзаһүр етмишдир.

Мүшавирә мүһарибә тәһлүкәсинә гаршы халгларын сајыглығыны артырмаг лүзумуну гејд етмишдир, чүнки империализм галдыгча онун тәчавүзкарлығы үчүн з... дә галачагдыр. Һазырда бүтүн сүлһ тәрәфдарлары, бүтүн хејирхаһ адамлар Америка Бирләшмиш Штатларынын, Гәрби Алманијанын вә дикәр империалист дөвләтләринин тәчавүзкар даирәләринин фитнәләрини һәмишәкиндән даһа артыг бир сајыглыгла изләмәлидирләр. Məһз буна көрә дә коммунист партијалары сүлһ уғрунда мүбаризәни өзләринин биринчи дәрәчәли вәзифәси е'лан етмишләр.

(АРДЫ 2-чи СӘҺИФӘДӘ)

Сов.ИКП Мәркәзи Комитәсинин Биринчи катиби, ССРИ Назирләр Советинин Сәдри Никита Серкејевич Хрушшов јолдаша

Әзиз Никита Серкејевич!

Азәрбајчан дәниз нефт мә'дәнләринин зәһмәткешләри өлкәмизин бүтүн гәһрәман фәһлә синфи илә бирликдә једдиллијин икинчи илинә ифтихар һисси илә јекун вурурлар.

Чарә ил биз дәниз нефтчиләри үчүн бөјүк вә мәс'ул өһдәчиликләри јеринә јетирмәк уғрунда мүбаризә или олмушдур. Әзиз Никита Серкејевич, биз бу өһдәчиликләри республиканын 40 иллији бајрам едилдији унудулмаз күнләрдә, Сиз бизим доғма Азәрбајчанымызда оларкән гәбул етмишдик.

Сизин Нефт дашларына кәлмәјиниз, сәмими сөһбәтләриниз, достчасына мәсләһәтләриниз вә арзуларыныз һәр бир нефтчинин галбиндә силинмәз изләр бурахмышдыр.

Сизинлә көрүшүмүздән руһланараг, мај ајында әлавә сосиалист өһдәчиликләри гәбул етмишдик. Бүтүн фәһләләр, мүһәндис-техник ишчиләр вә гуллугчулар шылтаг вә чошгун Хәзәрдә гаршымыза чыхан чәтинликләрә үстүн кәләрәк бу өһдәчиликләрин јеринә јетирилмәси уғрунда һәр күн мүбаризә апармышлар.

Бу күн партијанын Мәркәзи Комитәсинә, Совет һөкумәтинә вә әзиз Никита Серкејевич, шәхсән Сизә мә'лумат вермәјә шадыг ки, Нефт дашларынын нефтчиләри **өз вә'дләринә шәрәфлә әмәл етмиш вә пландан әлавә 100 мин тон нефт чыхармышлар.** Нефтин вә газын һәр тонунун маја дәјәри планда нәзәрдә тутулдуғуна нисбәтән 2,8 фаиз ашағы салынмыш, әмәк мәһсулдарлығы кечән илдәкинә нисбәтән 9,9 фаиз јүксәлмиш, пландан әлавә 4 милјон манатдан артыг вәсаитә гәнаәт едилмишдир.

Биз бөјүк севинчимизи—Күрканнефт мә'дәнләр идарәсинә коммунист әмәји мүәссисәси кими јүксәк бир ад верилдијини Сизә — Азәрбајчанын фәхри нефтчисинә билдирмәјә шадыг. **Әмәјимизә белә бир гијмәт верилмәсинә чаваб олараг, биз једдиллијин ахыры үчүн нәзәрдә тутулан нефтчыхарма сәвијјәсинә һәлә 1961-чи илдә чатмағы вә'д едирик.**

Нефт дашларында Сизин вердијиниз кестәришләри вә мәсләһәтләри јеринә јетирәрәк, дәнизин бир һиссәсини гурутмаға башламышыг. Кәлән ил бурада чохмәртәбәли биналар тикмәјә башлајачағыг. Зирәдә јени дәниз нефт јатағында габагчадан кәркинләшдирилмиш дәмир-бетондан тәчрүбә үчүн естакада тикилир. Дөвләт дәниз нефт лајиһә институтунда исә дәнизин чох дәрин јерләриндә гујулар газмаг үчүн дәмир-бетон естакаданын лајиһәси һазырланыр. Електрик стансијасынын үчүнчү нөвбәси тикилир ки, бурада да инди мәш'әлләрдә јандырылан тәбии нефт газындан истифадә едиләчәкдир.

Әзиз Никита Серкејевич! Бүтүн совет халгы илә бирликдә биз дә коммунист вә фәһлә партијалары нүмајәндәләри Мүшавирәсинин Бәјанатыны вә бүтүн дүнја халгларына Мүрачиәти үрәкдән бәјәнирик. Бу сәнәдләр империализмә гаршы, бнабырчы мүстәмләкә системини тамамилә арадан галдырмаг уғрунда, сүлһ ишинин гәләбәси уғрунда, сосиализм идејаларынын тәнтәнәси уғрунда мүбаризә програмыдыр.

Өз сабаһкы күнләринә, өзләринин даһа парлаг кәләчәјинә дәрин инамла бахан дәниз нефтчиләри доғма Коммунист партијасына вә Совет һөкумәтинә вә'д едирләр ки, бүтүн гүввәләрини, биликләрини, галбләринин бүтүн һәрарәтини өлкәмиздә коммунизм чәмијјәти гурмаг уғрунда фәдакарчасына мүбаризә апармаға сәрф едәчәкләр.

Әзиз Никита Серкејевич, Сизә чансағлығы, узун өмүр диләјир, јер үзүндә сүлһүн вә әдаләтин там гәләбәси намина, совет халгынын рифаһы үчүн өз фәалијјәтиниздә Сизә бөјүк мүвәффәгијјәтләр арзулајырыг.

Күрканнефт мә'дәнләр идарәси коллективинин тапшырығы илә:
идарәнин рәиси, Сосиалист Әмәји Гәһрәманы Б. МӘММӘДОВ.
Азәрбајчан КП Артјом рајон комитәсинин биринчи катиби С. ЧАББАРОВ.
идарә партија комитәсинин катиби И. ШИРИНОВ.
идарә мә'дән комитәсинин сәдри Г. РӘҺИМОВ.
идарә комсомол комитәсинин катиби В. НАМАЗОВ.
коммунист әмәји бригадасынын нефтчыхарма устасы А. ЧӘФӘРОВ.
коммунист әмәји бригадасынын буруг устасы Н. АНУРОВ.

БҮТҮН ӨЛКӘЛӘРИН КОММУНИСТЛӘРИНИН МҮБАРИЗ МАРКСИСТ-ЛЕНИНЧИ ПРОГРАМЫ

(ӘВВӘЛИ 1-чи СӘҺИФӘДӘ)

Коммунистләр вә бүтүн совет адамлары Бәјанаты вә бүтүн дүнја халгларына Мурачиәти гызғын рәғбәтлә гаршыламыш, бу сәнәдләри Ленин сијасәтинин дүзкүнлүјүнүн јени сүбуту һесаб етмишләр. Бизим ән јахын вәзифәмиз Бәјанаты вә бүтүн дүнја халгларына Мурачиәти бүтүн партијамыза, һәр бир коммунистә, һәр бир совет адамына чатдырмагдан ибарәтдир. Мүшавирәнин сәнәдләринин дәриндән өјрәнилмәси бүтүн совет адамларынын идеја-сијаси сәвијјәсини даһа да јүксәлдәр, сијаси вә әмәк фәаллығыны даһа да артырар.

Мә'рузәчи даһа сонра деди ки, индн бүтүн дүнја — һәм достларымыз, һәм дүшмәнләримиз, һәм дә тәрәддүд едәнләр нәзәрләрини бизим өлкәмизә дикмишләр. Онлар коммунизм гуручулуғу јолунда бизим һәр адымымызы изләјирләр. Биз буну јадымызда сахлајырыг вә һәмишә јадымызда сахламалыјыг.

Совет адамлары һансы саһәдә чалышырларса чалышсынлар, намусла вә фәдакарлыгла ишләмәклә бөјүк бир ингилаби, бејнәлмиләл вәзифәни јеринә јетирирләр. Бөјүк Ленин партијамызын нүфузунун даһа да јүксәлмәси, Вәтәнимизин гүдрәтинин даһа да артмасы, коммунист һәрәкатынын јени јүксәлиши хејли дәрәҹәдә бизим мүвәффәгијјәтләримиздән асылыдыр.

Совет Иттифагында јашајан бүтүн халгларын вә милләтләрин сарсылмаз достлуғу бизим мүвәффәгијјәтләримизин ән мүһүм шәртләриндән бириднр. Ленин милли сијасәти үчсүз-бучагсыз өлкәмизин бүтүн халгларыны сых бирләшдирмишдир. Бизим көзүмүз өнүндә Совет Иттифагынын бүтүн республикаларында мәһсулдар гүввәләр нәһәнк бир сүр'әтлә јүксәлир, формача милли, мәзмунча сосиалист мәдәнијјәти ҹошгун инкишаф едир.

Суслов јолдаш Совет һакимијјәти илләриндә һәм тәсәррүфат гуручулуғунда, һәм дә мәдәни гуручулугда көркәмли мүвәффәгијјәтләр газанмыш олан Азәрбајҹан ССР-ни мисал кәтирди. Азәрбајҹан ССР игтисади вә мәдәни тәрәгги јолунда инамла ирәлиләјир. Республика сәнаје мәһсулунун һәчминә көрә, һабелә адамбашына електрик енержиси вә бә'зи башга мәһсуллар истеһсалына көрә Авропанын вә Асијанын бир сыра капиталист өлкәләрини хејли өтүб кечмишдир.

Лакин бүтүн совет халгынын, о ҹүмләдән дә Азәрбајҹан халгынын бөјүк мүвәффәгијјәтләри бизи архајынлашдырмамалыдыр, хүсусилә она көрә ки, ишдә нөгсанларымыз вә истифадә едилмәмиш еһтијат мәнбәләримиз һәлә аз дејилдир.

Совет Иттифагы Коммунист партијасынын Мәркәзи Комитәси мөһкәм әмин олдуғуну билдирир ки, бөјүк Ленин бајрағына — пролетар бејнәлмиләлчилији бајрағына һәдсиз сәдагәт бәсләјән, доғма Коммунист партијасынын әтрафында сых бирләшмиш олан Азәрбајҹан зәһмәткешләри Совет Иттифагынын дикәр халглары илә бирликдә бундан сонра да фәдакарлыгла ишләјәҹәк, игтисадијјатын вә мәдәнијјәтин бүтүн саһәләриндә јени көркәмли мүвәффәгијјәтләр газанаҹаглар.

Суслов јолдаш ахырда гејд етди ки, Мүшавирәнин гәбул етдији сәнәдләр сүлһ уғрунда, демократија вә милли истиглалијјәт уғрунда, бөјүк коммунизм ишинин там тәнтәнәси уғрунда мүбаризәдә јени үмумдүнја-тарихи гәләбәләрин рәһни олаҹагдыр. Суслов јолдаш галибијјәтли марксизм-ленинизм бајрағы әтрафында даһа сых бирләшмәјә чағырды.

Натигләр бир-биринин ардынҹа трибунаја галхдылар. Республиканын коммунистләри вә бүтүн зәһмәткешләри адындан онлар Москва Мүшавирәсинин тарихи сәнәдләрини, Н. С. Хрушшов јолдашын башчылыг етдији Сов.ИКП нүмајәндә һеј'әтинин Мүшавирәдәки фәалијјәтини бәјәндикләрини билдирдиләр вә партијанын ленинчи Мәркәзи Комитәсини әмин етдиләр ки, Азәрбајҹан партија тәшкилаты өз гаршысында дуран вәзифәләри шәрәфлә јеринә јетирәҹәкдир.

Бакы шәһәр партија комитәсинин катиби **Т. Ә. Аллаһвердијев** јолдаш өз чыхышында деди ки, Бакынын коммунистләри вә бүтүн зәһмәткешләри коммунист вә фәһлә партијалары нүмајәндәләринин Москва Мүшавирәсинин е'лан олунмуш сәнәдләрини бөјүк разылыг һисси илә гаршыламышлар вә дүнја коммунистләринин ән кениш мәҹлиси олан бу Мүшавирәнин көзәл јекунларыны јекдилликлә бәјәнирләр.

Биз Мүшавирәнин нәтиҹәләрини, һәр шејдән әввәл, дүнја коммунист вә фәһлә һәрәкатынын бөјүк гәләбәси кими, Бәјанаты вә Мурачиәти исә бәшәријјәтин мүһарибәләр олмајан, мүстәмләкә әсарәти олмајан бир дүнјаја доғру мүзәффәр јүрүшүндә јени перспективләр ачан сәнәдләр кими гаршылајырыг.

Бакы коммунистләри сүлһ уғрунда јорулмадан мүбаризә апаран сәдагәтли ленинчи Никита Сергејевич Хрушшов башда олмагла Совет Иттифагы Коммунист партијасы нүмајәндә һеј'әтинин Мүшавирәдә көстәрдији фәалијјәти гызғын бәјәнирләр.

Натиг деди ки, Бакы партија тәшкилатында Москва Мүшавирәси сәнәдләринин изаһ едилмәсинә вә өјрәнилмәсинә башланылмышдыр. Тәблиғатчыларын илк семинарлары, тәшвиғатчыларын мүшавирәләри кечирилмишдир, мүһазирәләр охунур, сөһбәтләр едилир, Мүшавирәнин јекунларыны мүзакирә етмәк үчүн мүәссисәләрдә јығынҹаглар кечирилир, партија маарифи шәбәкәсиндә Мүшавирә материалларынын өјрәнилмәсинә башланылмышдыр.

Аллаһвердијев јолдаш једдиилликин үчүнҹү илиндә шәһәр зәһмәткешләринин гаршысында даһа мәс'ул вәзифәләр дурдуғуну көстәрәрәк, Сов.ИКП Мәркәзи Комитәсини әмин етди ки, Бакы партија тәшкилаты өз борҹуну шәрәфлә јеринә јетирәҹәк, күтләләрин әмәк фәаллығына башчылыг едәҹәк, бундан сонра да зәһмәткешләри пролетар бејнәлмиләлчилији вә халглар достлуғу руһунда тәрбијәләндирәҹәкдир.

Дағлыг Гарабағ вилајәт партија комитәсинин катиби **С. А. Абрамјан** јолдаш гејд етди ки, 81 коммунист вә фәһлә партијасы нүмајәндә һеј'әтләринин иштиракы илә кечирилән Мүшавирәнин јекунлары коммунист һәрәкатынын бирлији вә јекдиллији һаггында бөјүк Ленин идејасынын парлаг гәләбәсидир, коммунист вә фәһлә партијаларынын марксизм-ленинизмә әсасланан сарсылмаз бирлијинин тәзаһүрүдүр.

Абрамјан јолдаш даһа сонра деди ки, Дағлыг Гарабағын коммунистләри вә бүтүн зәһмәткешләри коммунист вә фәһлә партијалары нүмајәндәләри Мүшавирәсинин тарихи сәнәдләрини үрәкдән бәјәнирләр. Бу сәнәдләр бејнәлхалг коммунист һәрәкатынын кенишләнмәсиндә, онун бирлијинин даһа да мөһкәмләнмәсиндә, сүлһ вә сосиализм уғрунда мүбаризәнин күҹләнмәсиндә көркәмли рол ојнајаҹагдыр.

Вилајәтин коммунистләри, фәһләләри, колхозчулары вә зијалылары фәдакарлыгла ишләјәрәк, севимли Вәтәнимизин гүдрәтини даһа да артырмаг әзминдәдирләр. Сәнаје мүәссисәләринин коллективләри, колхоз вә совхоз тарлаларынын, фермаларын вә бағларын зәһмәткешләри једдиилликин илкинчи илинин тапшырыгларыны мүвәффәгијјәтлә јеринә јетирмишләр вә инди 1961-чи ил планларыны бөјүк фәаллыгла нәзәрдән кечирәрәк јени сосиалист өһдәчиликләри гәбул едирләр.

Сөз Јени Бакы нефтајырма заводунун оператору, Сосиалист Әмәји Гәһрәманы **Олга Савкинаја** верилди. О деди:

— Халгымызын вә бүтүн бәшәријјәтин мәнафеји сүлһүн горунуб мөһкәмләндирилмәсини тәләб едир. Биз, совет гадынлары, сүлһ ишинин тәнтәнәси үчүн әлимиздән кәләни етмишик вә бундан сонра да едәҹәјик. Мәһз буна көрә дә биз Совет һөкумәтинин вә Коммунист партијасынын сүлһсевәр сијасәтинә үрәкдән тәрәфдар чыхырыг.

Савкина јолдаш сәнајенин, кәнд тәсәррүфатынын, елм вә мәдәнијјәтин инкишафында Бакы вә республика гадынларынын бөјүк рол ојнадыгларыны, бүтүн иҹтимаи-сијаси һәјатда онларын фәал иштирак етдикләрини көстәрди.

В. И. Ленин адына Азәрбајҹан бору прокаты заводу партија комитәсинин катиби **С. Рамазанова** јолдаш чыхыш етди. О деди: бу трибунадан мән коммунист вә фәһлә партијаларынын ән кениш Мүшавирәсинин мүвәффәгијјәтлә ишләмәсинә бөјүк көмәк етмиш Сов.ИКП ленинчи Мәркәзи Комитәсинә вә шәхсән Никита Сергејевич Хрушшова Азәрбајҹанын кәнҹ сәнаје мәркәзи Сумгајыт шәһәринин коммунистләри вә бүтүн зәһмәткешләри адындан үрәкдән тәшәккүр етмәк истәјирәм.

Бу ил шәһәримизин зәһмәткешләринин һәјатында бөјүк вә фәрәһли бир һадисә баш вермишдир. Сүлһ уғрунда јорулмаз мүбариз, сәдагәтли ленинчи Никита Сергејевич Хрушшов республиканын 40 иллији бајрамы күнләриндә бизим јанымыза кәлмишди. Хрушшов јолдашла көрүшдән, сумгајытлылар барәсиндә онун дедији сәмими сөзләрдән руһланан шәһәр зәһмәткешләри Сумгајыты коммунист әмәји вә мәишәти шәһәри адландырмаг һүгугу уғрунда мүбаризәјә башламышлар. Коммунизм ҹәмијјәти гуруҹуларынын ән сыраларында кетмәк һаггындакы вә'д шәрәфлә јеринә јетирилир.

Шәһәрин габагҹыл мүәссисәләри иллик пландан әлавә он милјонларла манатлыг мәһсул бурахмышлар. Тикинти-гурашдырма ишләри тапшырыглары мүвәффәгијјәтлә јеринә јетирилир. Колхоз вә совхоз зәһмәткешләри дөвләтә һәр ҹүр кәнд тәсәррүфаты мәһсуллары сатышына даир иллик тапшырығы һәлә сентјабрын 30-да јеринә јетирмишләр. Бору прокаты заводумузун металлургләры иллик үмуми мәһсул бурахылышы планыны декабрын 22-дә өдәмишләр. Мәһсул истеһсалы кечән илдәкинә нисбәтән 22 фаиз артмышдыр. Бу ил бору прокатчылары плана әсасән дөвләтин онлара тә'јин етдији 25 милјон манат мәбләғиндә дотасијаны алмагдан имтина етмиш вә 5 милјон манатдан чох мәнфәәт кәтирмишләр.

Рамазанова јолдаш бору прокатчыларынын Н. С. Хрушшов јолдаша мәктубуну охуду. Мәктубда металлургләр газандыглары мүвәффәгијјәтләрдән вә кәләҹәк планларындан данышырлар. Натиг Суслов јолдашдан хаһиш етди ки, бу мәктубу Никита Сергејевичә чатдырсын.

ССРИ халг артисти, бәстәкар **Гара Гарајев** деди:

— Коммунист вә фәһлә партијалары нүмајәндәләри Мүшавирәсинин тарихи сәнәдләри бүтүн дүнјада илһамверичи бир гүввә илә сәсләнмишдир, бу сәнәдләри јер үзүнүн бүтүн зәһмәткеш адамлары һәрарәтлә гаршыламышлар.

Вәтәнимизин милјонларла зәһмәткешләри кими, Совет Азәрбајҹанынын мәдәнијјәт хадимләри дә коммунист вә фәһлә партијалары нүмајәндәләри Мүшавирәсинин Бәјанатында вә Мурачиәтиндә, дөврүмүз үчүн бөјүк әһәмијјәтә малик олан бу сәнәдләрдә шәрһ едилән бүтүн мүддәалары бәјәнир вә фәрәһлә алгышлајырлар.

Натиг Мүшавирәнин сәнәдләри илә әлагәдар олараг идеоложи иш саһәсиндә гаршыда дуран вәзифәләрдән данышаркән деди: јарадыҹы зијалылар һәмишә јадда сахламалыдырлар ки, мүһарибә тәрәфдарлары, «сојуг мүһарибә» фитвачылары вә тәшкилатчылары атом силаһы илә гарагорху кәлмәк, дипломатија саһәсиндә тәхрибатчылыг, позучулуг, фитнәкарлыг вә игтисади мүһасирә кими васитәләрә әл атмагла јанашы, гызғын идеоложи мүбаризә дә апарырлар.

Совет мәдәнијјәт хадимләри дүнја халгларынын фикрини вә шүурусну зәһәрләмәјә чалышан јабанчы идеолокијаја өз јарадыҹылыглары илә, классик рус инҹәсәнәтинин бөјүк ән'әнәләрини инкишаф етдирән вә халг јарадыҹылығ хәзинәсиндән гидаланан јени әсәрләри илә сарсыдыҹы зәрбә вурмалыдырлар.

Гара Гарајев јолдаш деди: шүбһә јохдур ки, Азәрбајҹан јазычылары, бәстәкарлары вә рәссамлары совет әдәбијјат вә инҹәсәнәт хадимләринин чохмилләтли ордусу илә әл-әлә вериб бөјүк Коммунист партијасынын, совет халгынын, сосиалист Вәтәнинин гаршымыза гојдуғлары наҹиб вәзифәни шәрәфлә јеринә јетирәҹәкләр.

Әли Бајрамлы рајон партија комитәсинин катиби **М. Р. Мәммәдов** јолдаш деди: бүтүн совет халгы кими, республикамызын коммунистләри вә бүтүн зәһмәткешләри дә фәхр едирләр ки, бејнәлхалг коммунизмин кениш мәҹлиси олан бу Мүшавирә Вәтәнимизин пајтахты Москвада олмушдур.

Натиг деди: республикамызын коммунистләри бөјүк разылыг һисси илә гејд едирләр ки, Москва Мүшавирәси доғма партијамызын хидмәтләрини, онун тәҹрүбәсинин вә Сов.ИКП XX вә XXI гурултајлары гәрарларынын бөјүк әһәмијјәтә малик олдуғуну хүсусилә гејд етмиш, бүтүн гардаш партијаларын Совет Иттифагына, онун Коммунист партијасына бөјүк е'тимад вә рәғбәт бәсләдикләрини нүмајиш етдирмишдир.

Москва Мүшавирәсинин сәнәдләри бизим үчүн програм сәнәдләрдир вә биз өз фәалијјәтимиздә бу сәнәдләри рәһбәр тутмалыјыг. Әли Бајрамлы рајонунун партија тәшкилаты рајон коммунистләринин вә бүтүн зәһмәткешләринин Бәјанаты вә бүтүн дүнја халгларына Мурачиәти дәриндән өјрәнмәләри үчүн бөјүк иш апармаға башламышдыр. Јахын кечмишдә сырф кәнд тәсәррүфаты рајону олан, инди исә республиканын ири нефт рајонларындан биринә чеврилән рајонумузун зәһмәткешләри јахшы баша дүшүрләр ки, онлар нә гәдәр бөјүк истеһсалат мүвәффәгијјәтләри газансалар, өлкәмизә вә бүтүн дүнја сосиализм ҹәбһәси бир о гәдәр күҹлү олар.

Азәрбајҹан ССР харичи ишләр назири **Т. Ә. Таһирова** Мүшавирәнин гәбул етдији сәнәдләрин—марксизм-ленинизми јарадыҹылыгла инкишаф етдирмәјин јени нүмунәси, коммунист вә фәһлә партијаларынын коллектив закасынын тәҹәссүмү олан бу сәнәдләрин бөјүк әһәмијјәтиндән данышды.

О деди: биз фәхр едирик ки, коммунист һәрәкатынын јекдиллији вә сых бирлији уғрунда, бүтүн дүнјада мөһкәм сүлһ уғрунда мүбаризәдә Совет Иттифагынын Коммунист партијасы, Никита Сергејевич Хрушшов башда олмагла партијанын ленинчи Мәркәзи Комитәси әсас рол ојнајырлар.

Азәрбајҹан зәһмәткешләри Сов.ИКП XXI гурултајынын гәрарларыны һәјата кечирәрәк, коммунизм гуруҹулуғунда јени зирвәләр фәтһ етмәк уғрунда мүбаризә апарыр, Совет һөкумәтинин сүлһсевәр харичи сијасәтинә јекдилликлә тәрәфдар чыхыр, бүтүн дүнјада сүлһ уғрунда мүбаризә ишинә лајигинҹә көмәк едирләр.

Республика кәнҹләри адындан Азәрбајҹан ЛККИ МК катиби **М. А. Әлизадә** јолдаш чыхыш етди. О деди:

— Бәјанат вә бүтүн дүнја халгларына Мурачиәт биз кәнҹләрин әлинә гүдрәтли мә'нәви силаһ вермишдир вә јер үзүнүн бүтүн гит'әләринин оғлан вә гызларыны сүлһ уғрунда наҹиб мүбаризәјә руһландырыр. Сүлһ вә достлуг идејалары, әмәк вә сәадәт идејалары кәнҹләр үчүн хүсусилә әзиздир.

Сосиалист республикамызын кәнҹ зәһмәткешләри пландан әлавә јүзләрлә тагар нефт вермишләр. Онлар кәнд тәсәррүфаты биткиләриндән бол мәһсул көтүрмәк уғрунда мүбаризә апарыр, бөјүк једдиилликин зәрбәчи објектләринә һамилик едир, бүтүн саһәләрдә васитә гәнаәт едирләр.

Јүзләрлә бригада, сех, нөвбә, комсомол агрегаты әмәк мәһсулдарлығыны јүксәлтмәк үчүн дәгиг комплексли планлар һазырлајыб һәјата кечирир. Азәрбајҹан кәнҹләри бир гүјунун белә бош дајанмасына јол вермир, једди саатлыг тапшырығы алты саатда јеринә јетирир, кәндләри електрикләшдирир вә радиолашдырыр, кәнд тәсәррүфатында чох зәһмәт тәләб едән ишләри механикләшдирир, иҹтимаи иш әсасында јени техника институтлары, конструктор бүролары, комсомолчулардан ибарәт абадлашдырма дәстәләри, техника мәктәбләри, университетләр, халг театрлары, кәнҹләр клублары јарадыр, бүтүн нәслијјат нөвләриндән вә васитәләриндән максимум истифадә едилмәси уғрунда һәрәкаты кенишләндирирләр. Бүтүн бунлар Азәрбајҹан кәнҹләринин көрдүкләри ишләрин һеч дә һамысы дејилдир.

Республика кәнҹләри конкрет ишләрдән данышаркән Н. С. Хрушшов јолдашын белә бир көстәришини јахшы јадда сахлајырлар ки, коммунизм сабаһынын адамы јалныз күндәлик әмәкдә мәтинләшир.

Азәрбајҹан Дөвләт Университетинин профессору **һ. Дадашов** деди: Мүшавирәнин Бәјанатындакы нәзәри үмумиләшдирмәләр вә нәтиҹәләр бир чох проблемләри әһатә едир вә вахты чатмыш мәсәләләрә ҹаваб верир. Бу үмумиләшдирмәләр вә нәтиҹәләр марксизм-ленинизм иҹтимаи елминин бүтүн саһәләрини вә бир чох бөлмәләрини зәнкинләшдирир, инди бунлар бүтүн дүнјада чохмилјонлу зәһмәткешләр күтләси тәрәфиндән өјрәнилир. һәјатын ирәли сүрдүјү вә Бәјанатда ишыгландырылмыш олан чохлу ваҹиб әмәли мәсәләләр арасында мүасир шәраитдә сосиалист ингилабы һаггында Ленин нәзәријјәсинин даһа да инкишаф етдирилмәси, дүнја сосиализм системинин инкишафына даир ганунаујғунлугларын вә әзәмәтли перспективләрин даһа дәриндән ишләнмәси, мүстәгил милли демократија дөвләтләринин јени типинин сәҹијјәләндирилмәси вә башга мәсәләләр партија тарихчиләринин, игтисадчыларын вә философларын диггәтини хүсусилә ҹәлб едир.

Натиг деди: Мүшавирәнин сәнәдләри кәнҹләрин коммунист тәрбијәсиндә, зәһмәткешләрин бејнәлмиләл һәмрә'јлијинин вә јекдиллијинин мөһкәмләндирилмәсиндә бизә көмәк едәҹәкдир.

Биз, иҹтимаи елмләр саһәсиндә чалышан ишчиләр али мәктәбләрдә марксизм-ленинизм тәдрисинин идеја-нәзәри сәвијјәсинин даһа да јүксәлдилмәсинә, бүтүн тәрбијә ишинин вә кәнҹ мүтәхәссис кадрлар һазырланмасынын мүнтәзәм сурәтдә јахшылашдырылмасына наил олаҹағыг.

Өлкәмизин илк коммунист әмәји бригадаларындан биринин — Нефт дашларындакы коммунист әмәји бригадасынын рәһбәри, сосиалист әмәји Гәһрәманы **Акиф Ҹәфәров** трибунаја галхыб деди:

— Коммунист вә фәһлә партијалары нүмајәндәләринин Москва Мүшавирәсинин мәшһур сәнәдләри һәмишәлик тарихә дахил олаҹагдыр. Мүшавирәнин сәнәдләриндә коммунистләрин коллектив закасы тәҹәссүм етдирилмишдир. Мүшавирәнин Бәјанаты вә бүтүн дүнја халгларына Мурачиәт бүтүн намуслу адамларын гәлбинә јол тапыр, онлары руһландырыр, сүлһ, азадлыг вә сәадәт уғрунда мүбаризәјә галдырыр.

Адлы-санлы нефтчи ифтихар һисси илә деди ки, ҹошгун тәрәгги етмиш олан өлкәмиздә һәр шеј халг үчүндүр, һәр бир зәһмәткеш коммунистҹәсинә јашамаға вә ишләмәјә чалышыр. А. Ҹәфәров деди ки, һәлә бир ил бундан габаг Нефт дашларында ҹәми бир нечә коммунист әмәји бригадасы вар иди, инди исә Күрканнефт мә'дәнләр идарәсинин бүтүн коллективи бу бөјүк шәрәфә лајиг көрүлмүшдүр.

Дәниз нефтчиләри Никита Сергејевич Хрушшовла олан мәшһур көрүшләрини һеч бир заман унутмајаҹаглар. Биз бу ил пландан әлавә јүз мин тон нефт чыхармағы әзиз гонағымыза вә'д етдик вә вә'димизи јеринә јетирдик. Мә'дәнләримиз иллик планы вә сосиалист өһдәчиликләрини вахтындан хејли габаг һәјата кечирмишләр. Инди биз 1963-чү ил сәвијјәсиндә ишләјирик, кәлән илин орталарында исә 1965-чи ил үчүн мүәјјән едилмиш нефтчыхарма сәвијјәсинә чатаҹағыг. Бу, бүтүн дүнјада сүлһүн вә халглар достлуғунун дајағы олан севимли Вәтәнимизин гүдрәтини артырмаг ишинә бизим көмәјимиз олаҹагдыр.

Акиф Ҹәфәров дәниз нефтчиләри адындан доғма партијаны әмин етди ки, онлар коммунизм јарышы бајрағыны бундан сонра да јүксәк тутаҹаглар. О, халгларын сәадәти уғрунда, бүтүн дүнјада сүлһ уғрунда јорулмаз мүбариз Никита Сергејевич Хрушшова нефтчиләр адындан салам көндәрди вә ҹансағлығы арзулады.

Јығынҹагда Азәрбајҹан Коммунист партијасы Мәркәзи Комитәсинин биринчи катиби **В. Ј. Ахундов** јолдаш чыхыш етди. О, Мүшавирәнин тарихи әһәмијјәтиндән данышараг деди ки, бүтүн совет халгы кими, Азәрбајҹанын коммунистләри вә бүтүн зәһмәткешләри дә Мүшавирәнин јекунларыны гызғын бәјәнир вә бу јекунлара коммунист вә фәһлә һәрәкатынын бөјүк гәләбәси кими бахырлар. Биз бөјүк севинҹ вә ифтихар һисси илә дәрк едирик ки, көркәмли ленинчи Никита Сергејевич Хрушшовун башчылыг етдији Мәркәзи Комитәнин бу гәләбәдә бөјүк хидмәти вардыр.

Ахундов јолдаш деди ки, Мүшавирә нәинки коммунист вә фәһлә партијаларына, һәм дә бүтүн тәрәггипәрвәр бәшәријјәтә бөјүк нәзәри вә сијаси әһәмијјәти олан сәнәдләр вермишдир. Мүшавирәнин сәнәдләринин күҹү ондадыр ки, бу сәнәдләр дүнјада баш верән һадисәләри марксизм-ленинизм нөгтеји-нәзәриндән дүзкүн тәһлил етмәклә бәрабәр, сосиализм ҹәбһәсини кетдикҹә даһа сых бирләшдирмәк вә бејнәлхалг коммунист һәрәкатыны инкишаф етдирмәк үчүн јол көстәрир. Дүнја коммунистләринин бу коллектив әсәриндә гаршыја вәзифәләр гојулмагла бәрабәр, империализмә гаршы, бибабырчы мүстәмләкә системини тамамилә арадан галдырмаг уғрунда, сүлһ, демократија вә милли истиглалијјәт ишинин, сосиализм идејаларынын тәнтәнәси уғрунда мүбаризәдә гәләбә чалмаг үчүн јоллар көстәрилмишдир.

Мүшавирәнин сәнәдләри көстәрир ки, биз бәшәријјәтин һәјатында көзәл бир дөврүн шаһидләријик, бу елә бир дөврдүр ки, бәшәријјәтин капитализм јолундан јени бир јола, азад әмәјин тәнтәнәси вә инсанларын сәадәти јолуна—сосиализм јолуна кечмәси кими тарихи бир просес баш вермәкдәдир.

Натиг даһа сонра деди ки, бејнәлхалг коммунист һәрәкатынын мүвәффәгијјәтләри бизим өлкәмиздә сосиализмин гәләбәси илә билаваситә әлагәдардыр. Совет Иттифагында вә сосиализм системинин бүтүн дөвләтләриндә сәнајенин, кәнд тәсәррүфатынын, елм вә техниканын инкишафынын бөјүк әһәмијјәти һамыја мә'лумдур.

Азәрбајҹан зәһмәткешләри Ленинин белә бир мүддәасыны баша дүшүр, халгларын гаршысында өз бејнәлмиләлчилик вәзифәләрини јеринә јетирир, Совет дөвләтинин игтисадијјат, елм вә мәдәнијјәтинин мүвәффәгијјәтлә инкишаф етмәсинә лајигинҹә јардым көстәрирләр.

Ахундов јолдаш деди ки, Азәрбајҹан сәнајеси једдиилликин икинҹи илинин планыны вахтындан габаг јеринә јетирмишдир вә пландан әлавә бир нечә јүз милјон манатлыг мәһсул бураҹагдыр. Сәнаје мәһсулу истеһсалы кечән илдәкинә нисбәтән 9,8 фаиз чохалаҹагдыр. Кәнд тәсәррүфаты зәһмәткешләри дөвләтә памбыгдан башга, бүтүн әкинчилик вә һејвандарлыг мәһсуллары сатышы планларыны вахтындан габаг јеринә јетирмишләр.

Ахундов јолдаш деди: лакин мүвәффәгијјәтләримиз бизим диггәтимизи ҹидди нөгсанлардан јајындырмамалы вә архајынчылыға сәбәб олмамалыдыр. Биз једдиилликин үчүнҹү или әрәфәсиндәјик. Јени илдә республиканын гаршысында јени бөјүк вәзифәләр дурур.

Кәлән ил Азәрбајҹанын сәнајеси мәһсул бурахылышыны 12 фаиз артырмалыдыр. Нефт вә газ чыхарылмасы, полад әридилмәси, бору истеһсалы артаҹагдыр, кимја сәнајесиндә мәһсул бурахылышыны бир дәфә јарымдан чох артырмаг нәзәрдә тутулур. Енеркетика, машынгајырма сәнајеси, јүнкүл сәнаје вә јејинти сәнајеси даһа да инкишаф етдириләҹәкдир.

Республикамызда кәнд тәсәррүфатынын әсас саһәләри олан памбыгчылығын вә һејвандарлығын керилији 1961-чи илдә тамамилә арадан галдырылмалы, бүтүн кәнд тәсәррүфаты биткиләринин вә мал-гаранын мәһсулдарлығы хејли јүксәлдилмәлидир.

Кәнд тәсәррүфатынын даһа да инкишаф етдирилмәси, әрзаг мәһсуллары истеһсалынын артырылмасы мәсәләләрини мүзакирә етмәли олан Сов.ИКП МК Пленуму ики һәфтәдән сонра ишә башлајаҹагдыр.

Биз өлкәмизин һәјатындакы бу мүһүм һадисәјә әмәли ишлә ҹаваб вермәли, кәнд тәсәррүфаты ишләринин хејли сүр'әтләндирилмәси вә јахшылашдырылмалыјыг.

Әсаслы тикинти саһәсиндә, нәглијјатын инкишаф етдирилмәси, зәһмәткешләрин мадди вәзијјәтинин даһа да јахшылашдырылмасы вә мәдәни сәвијјәсинин јүксәлдилмәси саһәсиндә чох иш көрмәк лазымдыр. Ахундов јолдаш гејд етди ки, республиканын гаршысында дуран вәзифәләри јеринә јетирмәк үчүн биз тәсәррүфатымызын бүтүн саһәләрини, бүтүн идеоложи ишимизи јени, даһа јүксәк сәвијјәјә галдырмалыјыг.

Биз бүтүн ишимизи Москва Мүшавирәсинин тарихи сәнәдләринин мәзмун вә әһәмијјәтинин изаһ едилмәси илә әлагәли шәкилдә гурмалыјыг.

Мүшавирәнин јекунларыны вә Мүшавирәдә гәбул олунмуш сәнәдләрин тарихи әһәмијјәтини кениш сурәтдә изаһ етмәк партија тәшкилатларынын ән мүһүм вәзифәсидир. Биз һәр бир совет адамына баша салмалыјыг ки, өз әмәји илә, истеһсал планыны тамамилә вә артыгламасы илә јеринә јетирмәклә о, мүһарибә гызышдыранларын јолуну кәсән сәдди мөһкәмләндирир, азадлыг вә истиглалијјәт уғрунда мүбаризә апаран мүстәмләкә халгларына јардымы күҹләндирир, бүтүн сосиализм системинин гүдрәтини даһа да артырыр.

Биз бүтүн партија ишимизин сәвијјәсини даһа да јүксәјә галдырмалы, партија һәјатынын Ленин нормаларына дөнмәдән әмәл едилмәсинә вә коммунистләрин фәаллығынын һәр васитә илә артырылмасына наил олмалы, халг тәсәррүфатынын бүтүн саһәләринә рәһбәрлик үсулларыны даим тәкмилләшдирмәли, зәһмәткешләрин сијаси шүурлулуғуну јүксәлтмәли, буржуа идеолокијасынын галыгларыны гәтијјәтлә арадан галдырмалы, коммунизм ҹәмијјәтинин адамларыны тәрбијә едиб јетишдирмәлијик. Биз зәһмәткешләри бејнәлмиләлчилик руһунда тәрбијә едилмәсинә, халглар арасында достлуғун даһа да мөһкәмләндирилмәсинә әввәлки кими јенә дә хүсуси фикир вермәлијик.

Ахундов јолдаш өз нитгинин сонунда деди:

— Иҹазә верин, Азәрбајҹан коммунистләри адындан Сов.ИКП-нин ленинчи Мәркәзи Комитәсини вә шәхсән Хрушшов јолдашы әмин едим ки, Азәрбајҹан партија тәшкилаты бундан сонра да партијамызын е'тибарлы мүбариз дәстәси олаҹаг, совет Вәтәнимиздә коммунизмин тәнтәнәси намина 1961-чи ил планларыны тамамилә вә артыгламасы илә едәмәк, једдиилликин вахтындан әввәл јеринә јетирмәк үчүн лазым олан һәр шеји едәҹәкдир.

Азәрбајҹан партија тәшкилатынын фәаллар јығынҹағы гәбул етдији гәтнамәдә Мүшавирәнин ишини вә онун тарихи сәнәдләрини — Бәјанаты вә дүнја халгларына Мурачиәти бүтүнлүклә вә тамамилә бәјәнди.

Гәтнамәдә дејилир: «Фәаллар јығынҹағы Совет Иттифагы Коммунист партијасынын ленинчи Мәркәзи Комитәсини әмин едир ки, Азәрбајҹан партија тәшкилаты бундан сонра да марксизм-ленинизм нәзәријјәсинин сафлығы уғрунда, харичи вә дахили сијасәт саһәсиндә Ленин баш хәттини дөнмәдән һәјата кечирмәк уғрунда, коммунизм ҹәмијјәти гурмаг уғрунда мүбаризәдә онун сәдагәтли вә е'тибарлы дајағы олаҹагдыр».

Фәаллар јығынҹағы бөјүк руһ јүксәклији илә, курултулу вә сүрәкли алгышлар алтында Сов.ИКП-нин ленинчи Мәркәзи Комитәсинә тәбрик гәбул етди.

Јығынҹаг баглы е'лан едилди. Јығынҹағын иштиракчылары ајаға галхыб партија һимни «Интернасионал» охудулар. (Азәр.ТА).

М. А. Суслов јолдаш Бакыда

Декабрын 28-дә сәһәр Сов.ИКП МК Рәјасәт һеј'әтинин үзвү, Сов.ИКП МК катиби М. А. Суслов јолдаш В. И. Ленин Мәркәзи музејинин Бакы филиалына кетмишдир.

М. А. Суслов јолдаш музејдә Совет Иттифагы Коммунист партијасынын вә онун гоҹаман дәстәләриндән бири олан Азәрбајҹан Коммунист партијасынын тарихинә һәср едилмиш експонатлара чох диггәтлә бахмыш, Владимир Илич Ленинин парлаг образыны тәҹәссүм етдирән материалларла таныш олмушдур.

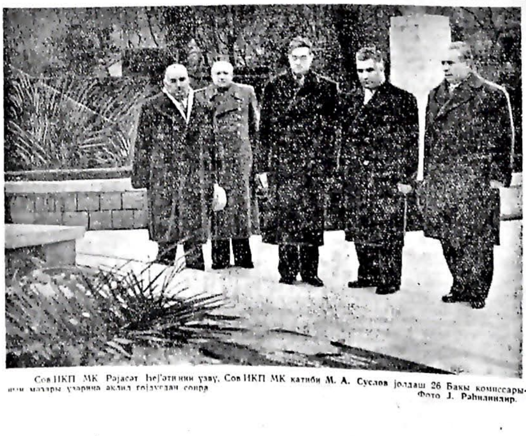
Сонра Суслов јолдаш 26 Бакы комиссарынын гәбри үстүнә әклил гојмушдур. Тәзә чичәкләрдән һөрүлмүш бөјүк әклилин гырмызы лентиндә бу сөзләр јазылмышды: «Коммунизм уғрунда шанлы мүбаризләр олан 26 Бакы комиссарына. Сов.ИКП МК Рәјасәт һеј'әтинин үзвү, Сов.ИКП МК катиби М. А. Сусловдан».

М. А. Суслов јолдаш вә ону мүшајиәт едән шәхсләр шанлы коммунарларын хатирәсини бир дәгигәлик сүкутла јад етмишләр.

М. А. Суслов јолдаш музејә бахаркән вә 26 Бакы комиссарынын гәбри үстүнә әклил гојаркән ону Азәрбајҹан Коммунист партијасы Мәркәзи Комитәсинин биринчи катиби В. Ј. Ахундов, Азәрбајҹан ССР Назирләр Советинин Сәдри М. Ә. Искәндәров, Азәрбајҹан ССР Али Совети Рәјасәт һеј'әтинин Сәдри С. М. Ҹәфәров, Загафгазија һәрби даирәси гошунларынын командашы орду кенералы Б. Н. Галитски, Азәрбајҹан КП Бакы комитәсинин катиби Т. Ә. Аллаһвердијев мүшајиәт етмишләр.

Ахшам М. А. Суслов јолдаш М. Ф. Ахундов адына Азәрбајҹан Дөвләт Академик Опера вә Балет Театрында Азәрбајҹан инҹәсәнәт усталарынын консертинә бахмышдыр.

(Азәр.ТА).

Сов.ИКП МК Рәјасәт һеј'әтинин үзвү, Сов.ИКП МК катиби М. А. Суслов јолдаш 26 Бакы комиссарынын мәзары үзәринә әклил гојдугдан сонра.

Фото Ј. Рәһимлидир.

КОММУНИЗМ ГУРУЧУЛУҒУНДА ЈЕНИ ГӘЛӘБӘЛӘРӘ ДОҒРУ!

(ӘВВӘЛИ 1-чи СӘҺИФӘДӘ)

рикинин вә бир чох башга објектләрин тикинтиси давам етдириләчәкдир. Мәнзил тикинтиси сон дәрәчә кениш мигјас алачагдыр. 472 мин квадрат-метр мәнзил саһәси тикиб истифадәјә вермәк нәзәрдә тутулмушдур. Бу да бу ил тикилдијиндән тәгрибән 200 мин квадрат-метр чохдур.

Хејли чох сәнаје вә кәнд тәсәррүфаты мәһсуллары истеһсал едиләчәкдир.

Планда мүәјјән едилмиш тапшырыглар чох бөјүк вә мәс'ул тапшырыглардыр. Бу тапшырыглары јеринә јетирмәк үчүн бүтүн сәнаје вә кәнд тәсәррүфаты ишчиләри даһа каркин, даһа мәһсулдар ишләмәлидирләр. Коммунизм јарышы бајрағы даһа јүксәкләрә галдырылмалы, сәнаједә вә кәнд тәсәррүфатында јенилик угрунда һәрәкат даһа да кенишләндирилмәлидир.

ХАЛГЫН РИФАҺЫ ҮЧҮН

Кәлән ил халгын рифаһы үчүн, совет адамларынын күзәранынын даһа да јахшылашдырмаг вә мәдәни сәвијјәсини јүксәлтмәк үчүн бир чох тәдбирләр көрүләчәкдир.

Фәһлә вә гуллугчуларын орта әмәк һаггы, онларын реал кәлири, колхозчу кәндлиләрин кәлири даһа да артачагдыр. Әһалијә бу илкиндән 39 милјон манатлыг (гијмәтләрин јени мигјасы илә) чох мүхтәлиф маллар сатылачагдыр.

Маарифи, али вә орта ихтисас тәһсилини инкишаф етдирмәк саһәсиндә ирәлијә доғру бөјүк аддым атылачагдыр. 1961—1962-чи дәрс илиндә Маариф Назирлији үзрә мәктәбләрин сајы 3.857-јә чатдырылачаг, бу мәктәбләрдә 711 мин нәфәр вә ја индикиндән 57,4 мин нәфәр чох ушаг охујачагдыр. Интернат-мәктәбләрдә, ушаг бағчаларында вә көрпә евләриндә индикиндән хејли чох ушаг тәрбијә едиләчәкдир.

Али мәктәбләрә 1960-чы илдә 7,4 мин нәфәр тәләбә гәбул едилдији һалда кәлән ил 11,2 мин нәфәр гәбул едиләчәк, орта ихтисас тәһсили мәктәбләринә тәләбә гәбулу 31 фаиздән чох артачагдыр. Али мәктәбләримиз вә техникумларымыз 5.871 нәфәр али вә 7.255 нәфәр орта тәһсилли мүтәхәссис бурахачаглар. Халг тәсәррүфатынын јени саһәләри үчүн — чиһазгајырма, кимја сәнајеси вә башга мүәссисәләр үчүн мүтәхәссисләр һазырланачагдыр.

Азәрбајчанда хәстәханаларын, ушаг тәрбијә очагларынын, кинотеатрларын, китабханаларын, меһманханаларын сајы хејли артырылачаг. 40 мин мәнзилә газ чәкиләчәкдир. Шәһәрләримиз вә рајон мәркәзләримиз даһа гәшәнк, даһа абад олачагдыр.

СОВЕТ АЗӘРБАЈЧАНЫНЫН БҮДЧӘСИ

Халг тәсәррүфатыны инкишаф етдирмәјә даир дөвләт планынын јеринә јетирилмәси республиканын једдииллијин үчүнчү или үчүн дөвләт бүдчәси тәрәфиндән мүәјјән едилмиш малијјә еһтијатлары илә тә'мин едилир. Бу һагда Али Советә Азәрбајчан ССР-ин малијјә назири депутат Г. Ә. Халилов мә'лумат вермишдир. О, депутатлары 1960-чы ил бүдчәсинин јеринә јетирилмәсинин илк јекунлары илә таныш етмиш вә Азәрбајчан ССР-ин 1961-чи ил Дөвләт бүдчәсинин әсас көстәричиләриндән данышмышдыр.

Республиканын мәдахили үзрә 682.088 мин манат вә мәхарич үзрә 680.840 мин манат мигдарында (гијмәтләрин јени мигјасы илә) Дөвләт бүдчәсинин лајиһәси Али Советин мүзакирәсинә верилмишдир. 1960-чы ил бүдчәсинә нисбәтән 1961-чи ил бүдчәсинин һәчми 11,8 фаиз артырылыр.

Әввәлки илләрдә олдуғу кими, 1961-чи илдә дә бүдчәнин 93,3 фаизи социалист тәсәррүфатларындан, чәми 6,7 фаизи әһалидән дахил олачагдыр (1953-чү илдә исә бүдчәнин 15,6 фаизи әһалидән алынмышды).

Бүдчә вәсаитинин 46,5 фаизи халг тәсәррүфатынын малијјәләшдирилмәсинә, 47,6 фаизи исә ичтимаи-мәдәни тәдбирләрә сәрф едиләчәкдир.

Мүттәфиг республикаларын бүдчә һүгуглары һаггында јени ганунлара мүвафиг олараг 1961-чи илдә јерли сәнаједән көтүрүлән кәлирин 35 фаизи јерли сәнајени, һабелә мәнзил вә мәдәни-мәишәт објектләри тикинтисини вә абадлыг ишләрини кенишләндирмәјә, тәсдиг едилмиш планлардан әлавә әсаслы тикинти ишләринә сәрф едиләчәкдир. Бүтүн республика үзрә бу вәсаит 4.120 мин манатдан артыг олачагдыр.

Маарифә, сәһијјәјә, бәдән тәрбијәсинә, ичтимаи тә'минатлара вә саирәјә күлли мигдарда вәсаит сәрф едиләчәкдир. Елми тәдбирләр үчүн ајрылмыш вәсаит 15 фаиз артырылачагдыр. Бу да Азәрбајчан ССР Елмләр Академијасына кәлән ил алунит институту, Сумгајытда нефт-кимја просесләри институтунун филиалыны, дилшүнаслыг институту, кеофизика, биткиләрин физиолокијасы бөлмәләри тәшкил етмәјә, мөвчуд институтлары вә елми-тәдгигат идарәләрини кенишләндирмәјә имкан верәчәкдир.

Радио вә телевизија хәрчләри бир дәфә јарым артачагдыр. Бу да радиоверилишләринин артырылмасы, телевизијада биринчи програмын кенишләндирилмәси вә икинчи програмын тәтбиг едилмәси илә әлагәдардыр.

Мәнзил тикинтиси үчүн 60.800 мин манат вәсаит ајрылыр ки, бу да 1960-чы ил үчүн нәзәрдә тутулдуғундан 30 фаиз чохдур.

Бүдчәдәки рәгәмләр једдиллијин үчүнчү илиндә республикамызда олачаг бөјүк дәјишикликләри парлаг сурәтдә экс етдирир. Бунунла бирликдә бу рәгәмләр гаршыја бир чох вәзифәләр гојур. Бүдчәни јеринә јетирмәк үчүн тәсәррүфаты даһа јахшы идарә етмәк, һәр јердә вәсаитә гәнаәт етмәк, ајрылмыш дөвләт вәсаитини еләхәрчләмәк лазымдыр ки, һәр гәпик фајдалы ишә сәрф едилсин. Бу һагда Азәрбајчан ССР Али Советинин бүдчә комиссијасынын сәдри депутат Т. Б. Меликјеганова әлавә мә'рузә етмишдир. О, бир сыра дүзәлишләр етмәклә республиканын халг тәсәррүфатыны инкишаф етдирмәјә даир 1961-чи ил дөвләт планыны вә республиканын 1961-чи ил дөвләт бүдчәсини тәсдиг етмәји тәклиф етмишдир.

Депутатлар мә'рузәләрин мүзакирәсинә башламышлар. Онларын нитгләриндә бөјүк Вәтәнимизин вә Совет Азәрбајчанынын газандыглары мүвәффәгијјәтләр үчүн, өлкәмизи коммунизмин зирвәләринә доғру ирәли апаран Коммунист партијамыз үчүн ифтихар һиссләри дујулурду. Онлар мә'рузәләрдә ирәли сүрүлмүш мәсәләләр һаггында ишкүзарлыгла данышыр, тәмсил етдикләри зәһмәткешләрин наилијјәтләриндән вә планларындан бәһс едирдиләр. Чыхыш едән бүтүн натигләр билдирирдиләр ки, республиканын халг тәсәррүфатыны инкишаф етдирмәјә даир дөвләт планы вә 1961-чи ил Дөвләт бүдчәси тамамилә вә артыгламасы илә јеринә јетириләчәкдир.

Азәр.ТА-нын мүхбирләриндән — Е. ӘЛИЈЕВ, Ј. ГУРВИЧ, В. ЧАЛАГОНИ, Н. МЕЛНИКОВ.

— — ✳ — —

ЈЕНИ КИТАБЛАР

М. Шәфијев — «Иншаат мејданчасында кеодезија бөлкү ишләри». Бакы, Азәртәдриснәшр. 205 сәһифә, тиражы 2 мин нүсхә, гијмәти 6 манат 40 гәпик.

«Металшүнаслыг вә термик е'мал». Бакы, Азәрнефтнәшр. 381 сәһифә, тиражы 3 мин нүсхә, гијмәти 10 манат 40 гәпик.

«Чамышын биолокијасы вә мәһсулдарлығы». Бакы, Азәрнәшр. 166 сәһифә, тиражы 5 мин нүсхә, гијмәти 5 манат 45 гәпик.

С. Әлијев — «Азәрбајчан торпагларында үзви маддәләрин мигдары вә динамикасы». Бакы, Азәрнәшр. 93 сәһифә, тиражы 5 мин нүсхә, гијмәти 1 манат 40 гәпик.

И. Крылов — «Чырчырама вә Гарышга» (тәмсилләр). Бакы, Ушагкәнчнәшр. 15 сәһифә, тиражы 20 мин нүсхә, гијмәти 35 гәпик.

Һүммәт Әлизадә — «Түлкү илә тысбағанын ортаглығы». (нағыл). Бакы, Ушагкәнчнәшр. 24 сәһифә, тиражы 30 мин нүсхә, гијмәти 50 гәпик.

Завод оғлу

Ернст Телман адына трактор заводунда учабојлу, енликүрәкли, гаракөзлү бир кәнчлә таныш олдум. О таныш оланда деди: «Мүһәндис, завод оғлу...». Тәәччүблә она бахдығымы көрәндә изаһат вермәјә башлады: «Һә, мән завод оғлујам. Ад-фамилијам исә Василе Гушудур». Елә о саат да һәрби һиссә тәрәфиндән тәрбијә едилмиш олан алај оғлу Ванја Солнсев јадыма дүшдү. Валидејнләрини итирмиш ушағын Латвија кәндләриндән бириндә елликчә нечә тәрбијә едилдијини вә сонрадан бу ушағын нечә «Колхоз оғлу» адландырылдығыны хатырладым. Инди раст кәлдијим мәсәлә исә бамбашга иди. Бәли, өзүнү завод оғлу адландыран адамын атасы да вар, анасы да. Онларын һәр икиси узун мүддәт заводда ишләмишдир. Василе Гушунун ики бачысы вә ики гардашы да онунла бир мүәссисәдә чалышыр.

Бәс, әјниндә көј гәдәһдән иш палтары олан мүһәндис өзүнү нә үчүн Завод оғлу адландырыр?

Бу һагда ешитдијим сөһбәт о гәдәр марағлы, мүасир Румынија кәнчләриндән өтрү о гәдәр сәчијјәвидир ки, ону өлкәмизин кәнч охучуларына чатдырмағы лазым билирәм.

Бу әһвалат Румынијада халг һакимијјәтинин илк илләриндә олмушдур. Башга ушаглар кими Василе дә ајагјалын, башачыг Брашовун (индики Сталин шәһәри) күчәләрини кәзиб-долашыр, уча диварын архасындан ешидилән метал чинкилтисинә гулаг асырды. Һансы бир гүввә исә ону һәмин дивара тәрәф чәкиб апарырды. Бәлкә бу садәчә олараг ушаг марағы иди. Бәлкә Василе өз әлләри илә нә исә бир шеј дүзәлтмәји арзу едирди. Атасы заводдан гајытдыгдан сонра ушаглары бир јерә јығыб дејәрди ки, Румынијада да мүтләг трактор истеһсал едиләчәкдир.

Василе бу сөһбәтләри хатырында мөһкәм сахламышды. Лакин о, Румынијанын нә үчүн мүтләг трактор һазырламалы олдуғуну дәрк едә билмирди. Јалныз сонралар, 1947-чи илин Бир Мај нүмајиши заманы Румынија трактор сәнајесинин јарашыглы илкинини күчәдә көрәркән о, атасынын вахты илә дедији сөзләрин мә'насыны баша дүшдү. Ахы, буржуа мәтбуаты Румынијада тракторгајырма сәнајеси јаратмаг һаггында халгын ирадәсини позмаг үчүн чох чанфишанлыг етмишди. Буржуа чызмагарачылары һәр вәчһлә сүбут етмәјә чалышырдылар ки, диләнчи Румынија өз күчү тракторуну јарада билмәз. Әкәр ишдир, белә бир машын јарадылса белә о, јериндән тәрпәнә билмәз...

Лакин будур, парлаг гырмызы рәнкә бојанмыш илк машын — Румынија тракторгајырма сәнајесинин көзәл илкини! Һәмин ил, нечә дејәрләр, брашовлу ушагларын талеји һәлл едилди. Василе вә онун кими онларча јенијетмә Телман адына завода кәлди. Әзәмәтли сехләр. Совет Иттифагындан кәтирилмиш парлаг дәзкаһлар ушаглары лап валеһ етди. Онлардан чоху әридичи вә гәлибчи олмағы гәт етди. Василени исә аләт сехи даһа чох чәлб едирди. О, узун-узады дәзкаһын јахынлығында дајаныб бу вә ја дикәр бир метал парчасынын бир анда өз формасыны нечә дәјишдијинә тамаша едир, кичик дәјирми јонгарларын әтрафа нечә сәпәләндијинә көз гојурду. Белә анларда Василејә елә кәлирди ки, о, артыг әсил фәһләдир. Елә бир фәһлә ки, о, металы өзүнә тәслим етмишдир.

Ики ил кечәндән сонра Василе 5-чи чилинкәр дәрәчәси алыб дәзкаһ архасында дајанды. О, јахшы ишләјирди. Лакин тезликлә баша дүшдү ки, билији чатышмыр. О узун-узады чертјожларла мәшғул олса да ән садә шејләрдән белә баш чыхара билмирди. Јох, охумаг лазым иди...

О вахт Василе чох чәтинлик чәкирди. Сәккиз саат дәзкаһ архасында дајандыгдан сонра мәктәбә гачырды. Әлбәттә, евдә дә дәрсләри һазырламаг лазым иди. О, дојунча јатмаға да вахт тапа билмирди. Бир дәфә һәтта, јазы иши заманы мүркүләмишди...

Нәһајәт, бу да камал аттестаты. Сөзүн доғрусуну десәк, Василенин арзусу тәләбә олмаг иди. Лакин аиләләринин мадди вәзијјәти буна имкан вермирди. Бәли, өзүндән кичик гардаш вә бачыларына Василе көмәк етмәли иди. Бир күн зәһмәткеш кәнчләр иттифагы үзвләринин јығынчағында иттифагын катиби деди:

— Тәклиф вар ки, заводумузун габагчыл фәалларындан вә јахшы чилинкәрләриндән олан Василе Гушу Бухарест политехник институтуна охумаға көндәрилсин.

Бу хәбәри һамы алгышлады. Сех рәиси вә партија ташкилатынын катиби Гушу илә видалашанда белә дедиләр:

— Сәни дипломла көзләјирик. Институту тез битир. Бизә мүһәндисләр чох лазымдыр.

Беш ил һисс олунмадан өтүб кечди. Василе һәр дәфә тә'тил заманы Брашова кәлирди. О, заводун ишчиси һесаб едилирди. Она даими вәсигә вә һәр ај тәгәүд верирдиләр. Института бир нечә дәфә заводдан мәктуб да кәлмишди. Бәли, заводун коллективи Василенин нечә охудуғу, нечә јашадығы илә марагланырды.

Василе истеһсалат тәчрүбәсини доғма заводда кечирди. Онун диплом ишинин мөвзусу исә белә иди: «УТОС 25» тракторунун күчүнү нечә артырмаг олар». Бу вахт заводда бу маркадан олан трактору бурахмаг үчүн иш апарылырды. Шүбһәсиз ки, Василе өз јолдашларына көмәк етмәк арзусунда иди.

Нәһајәт, Василе Гушу мүһәндис олду, һәм дә Завод оғлу олан мүһәндис. Фәһлә, тәләбә, мүһәндис, — халг Румынијасында кәнч адамын кечдији ади һәјат јолу! Һәр бир мүәссисә истеһсалат командирләринин һазырланмасында билаваситә иштирак едир. Белә мүһәндисләрә исә, нечә дејәрләр, һеч сөз ола билмәз.

Будур, Василе илә заводу кәзиб-долашыр, сехләрә, е'малатханалара баш чәкирик. Сән демә, заводда һамы Василени таныјыр, онунла саламлашыр, ондан нә исә хәбәр алыр. Ајдын олур ки, бу мүһәндис заводун адамларына чох лазымдыр. Елә буна көрә дә мүәссисәнин ишчиләри Василени доғма вә әзиз бир адам кими гијмәтләндирирләр.

Сехарасы јоллардан биринин кәнарында Василенин көзүнә бир топа зибил дәјди. О елә һәмин саат сех кәнчләр тәшкилаты катибини чағырыб зибил төкүлмүш јери она көстәрди. Катиб утандығындан гызарды. Биз кери гајыданда зибилдән әсәр белә галмамышды. Үмумијјәтлә бурада сехләр вә заводун бүтүн әразиси чох тәмиз сахланылыр.

1947-чи илдән бәри заводда истеһсал едилән мәһсулларa һәср едилмиш стендин гаршысында хејли ајаг сахладыг. Ајдын олду ки, лап әввәлләр заводда ИАР маркалы тракторлар бурахылырмыш. Бунлар чох бөјүк вә ағыр машынлар иди. Инди исә заводун дарвазасындан УТОС-26, 27 вә 29 маркалы јени машынлар чыхыр. Һәмин тракторлары дүнјанын 24 өлкәсиндә, о чүмләдән Чиндә, Бразилијада вә Һиндистанда көрмәк олар. Һәм дә румынлар бунунла чох фәхр едирләр. Бәс, нечә! Ахы, чәми 14—15 ил бундан әввәл Румынијада бир дәнә дә вәтән трактору көрмәк олмазды...

Фәһләләр бизә јахынлашдылар. Пымент Думитру да онларын арасында иди. О, һидравлик гургуда чалышыр, өзү дә сех кәнчләр ташкилатынын катибидир. Николае Силвестро исә кәнчләр бригадасына башчылыг едир. Онларын һәр икиси пешә мәктәбини битирмишдир. Николае чох бачарыглы оғландыр. Онун бригадасы илин ахырынадәк 67 мин леј мигдарында вәсаитә гәнаәт едәчәјини вә'д етмишди. Кәнчләр бу өһдәчилији һәлә мај бајрамынадәк јеринә јетирмиш, сонрадан исә 110 мин леј мигдарында вәсаитә гәнаәт етмәји өһдәләринә көтүрмүшдүләр. Бу илин сентјабрында кәнчләрин көрдүкләри ишләрә јекун вурурларкән ајдын олду ки, бригада 224 мин леј вәсаитә гәнаәт етмишдир.

Бригадир һәмин мәсәләдән сөһбәт салыб деди:

— Һеч билирсиз бу мүвәффәгијјәтә нечә наил олмушуг? Тракторлара јағы төкәркән чалышырыг ки, онун бир дамчысы белә һәдәр кетмәсин. Ахы, бу јаг да халгын малыдыр...

Бу јахынларда һәмин бригадаја мүкафат верилмишди. Бригада үзвләринин һамысы бирликдә Бухарестә екскурсијаја кетмишди.

Пымент Думитру елә бурадача билдирди ки, онларын сехиндә 96 вәтәнпәрвәрлик әмәји бригадасы вардыр. Сон бир илдә әритмә сехиндә брака әсла јол верилмәмишдир. Василе Гушу сөһбәтә гарышыб деди:

— Заводумузда һамы јахшы ишләјир. Будур, рәгәмләрә нәзәр салык. Кечән ил биз плана әсасән 9 мин трактор истеһсал етмәлијдик. Бунун әвәзиндә 11 мин трактор һазырладыг. Бу ил исә план тапшырығыны һәлә сентјабрда јеринә јетирмишик. Алтыиллијин ахырынадәк заводумуз 25 мин, чох ола билсин ки, бундан артыг трактор истеһсал едәчәкдир. Елә машынлар бурахачағыг ки, кәл көрәсән!

Мән чаван оғланлары динләјир вә севинирдим. Онлар өзләринә нә гәдәр дә күвәнирләр. Онлар нә чәсарәтли адамлардыр. Әлбәттә, белә адамларын һәр шејә күчү чатар. Онлар өз арзуларына чатачаглар, мүтләг чатачаглар!

Үч-дөрд илдән сонра завода әлләриндә мүһәндис диплому олан јени чаванлар кәләчәкләр. Бәли, ән јахшы фәһләләри института көндәрмәк заводда бир ән'әнә олмушдур. Һазырда заводун јетишдирмәләриндән 40 нәфәри али тәһсил алыр. Белә бир мүәссисәнин оғлу вә ја гызы олмаг доғрудан да хошбәхтликдир.

Е. ШАТСКАЈА.

Бухарест — Москва.

ШӘКИЛДӘ: Румынија Халг Республикасынын сәнаје мүәссисәләриндә мүтәхәссис кадрларын һазырланмасы.

Фото Ачерпрессиндир.

РУМЫНИЈА ХАЛГ РЕСПУБЛИКАСЫ Е'ЛАН ЕДИЛМӘСИНИН 13 ИЛЛИЈИ МҮНАСИБӘТИ ИЛӘ

☆

Бу ил гыш олачагдырмы?

Совет Иттифагынын Авропа һиссәсиндәки мәркәзи вилајәтләрин әһалиси кечән һәфтәнин орталарында башланмыш шахталардан, нечә дејәрләр, һәзз алмамыш исти һавалар дүшдү вә јердәки гар әриди. Бу, гыш идманы һәвәскарларыны чох гүссәләндирди. Нечә дә гүссәләндирмәсин?! Декабр ајы гуртармаг үзрәдир, лакин гыш һәлә дә көрүнмүр ки, көрүнмүр.

Доғрудан да бу илин декабры һаванын характеринә көрә тез дүшмүш баһары даһа чох хатырладыр. Күнәшин олмамасына бахмајараг орта-суткалыг температур кечән илләрин орта температурундан 6—8 дәрәчә чох олур. Адәтән, декабр ајында белә һавалара јалныз Мәркәзи Авропада тәсадүф олунур. Совет Иттифагынын Авропа һиссәсинин мүәјјән бир саһәсиндә исә бу вахтлар зәиф шахта олур. Бу чүр шахталар ара-сыра гыса мүддәтли исти һаваларла әвәз олунур. Хатырлајаг ки, кечән ил бу вахт ССРИ-нин Авропа һиссәсиндә әксәр һалларда 10—14 дәрәчә шахта олурду. Инди исә бу јерләрдә, ејни заманда Балтика саһилләриндә, Белорусијада 0 дәрәчәдән 4 дәрәчәјәдәк истилик вардыр. Украјна вә Молдавијада исә инди истилик 5 дәрәчәдән 10 дәрәчәјә чатыр.

Һазырда чәнуб вә чәнуб-гәрб күләкләри Аралыг дәнизиндән әсән исти һаваны арасы кәсилмәдән ССРИ-нин Авропа һиссәсинә кәтирмәкдә давам едир. Бурада һава Мәркәзи Авропадакы кими булудлу вә јағмурлу олур. Зәиф шахта вә гар анчаг ССРИ-нин Авропа һиссәсинин шималында вә шәргиндә мүшаһидә олунур. Белә бир вахтда Гәрби вә Шәрги Сибирдә јенә бәрк шахта вар. Һәтта, бә'зи күнләрдә шахта 30—35 дәрәчәјә чатыр.

Шимали Америка гит'әсиндә дә декабр чох сојуг кечир. Һазырда орада антисиклонлар һөкм сүрүр. Канадада шахта 23—29 дәрәчәјә, Бирләшмиш Штатларын чох һиссәсиндә исә 13 дәрәчәдән 16 дәрәчәјә чатыр. АБШ-ын һәтта чәнуб рајонларында (Флоридадан башга), 3 дәрәчәдән 6 дәрәчәјәдәк шахта вардыр. Америка гит'әсинин гәрб саһилләриндә, чәнубдан шимала сиклонларын чәрәјан етмәси нәтичәсиндә күчлү гар дүшмүш вә шиддәтли күләкләр олур.

Бәс Африка гит'әсиндә һавалар нечә кечир? Һазырда бу гит'әнин мәркәзи рајонларында бәрк истиләр давам едир. Бурада һаванын орта температуру 30—35 дәрәчәдир. Һазырда Һиндистанда һаванын температуру мүсбәт 26—30 дәрәчә, Бразилијада, Мәркәзи Африкада вә Кубада исә 24—29 дәрәчәдир.

Л. М. НЕРОНОВА.

Мәркәзи һава мә'луматы институтунун баш елми ишчиси.

Азәрбајчан ашыгларынын III гурултајы гаршысында

Јени мусиги ноталары үзәриндә «Азәрбајчан ашыгларынын III гурултајы» сөзләри јазылмыш вә гурултајын емблемасы чәкилмишдир. Республикамызын мусиги һәјатында бу әламәтдар һадисә мүнасибәти илә Азәрбајчан Дөвләт Мусиги Нәшријјаты республика халг јарадычылығы еви тәрәфиндән һазырланмыш ашыг јарадычылығы әсәрләриндән ибарәт он ики мәчмуә бурахмышдыр. Мәчмуәләрин үмуми тиражы отуз мин нүсхәдир.

Һәмин мәчмуәләрдә верилмиш маһныларын мөвзусу чох мүхтәлифдир. Бураја Азәрбајчанын халг шаири Сәмәд Вурғунун ејни адлы ше'ри әсасында јарадылмыш «Азәрбајчан» ашыг маһнысы, «Короғлу» дастанындан ашыг маһнылары, һабелә ашыг Әләскәрин, ашыг Пәнаһын, ашыг Аббасын, ашыг Тејмур Һүсејновун вә башгаларынын маһнылары дахил едилмишдир.

Бәстәкарлардан Саид Рүстәмов, Гәнбәр Һүсејнли, Бајрам Һүсејнли вә башгалары ашыг маһныларынын мусиги тәртибаты саһәсиндә бөјүк ишләр көрмүшләр.

Бәстәкар тәләбәләрин јанында

В. И. Ленин адына АПИ-дә мүәллим вә тәләбә коллективинин бәстәкар Ағабачы Рзајева илә көрүшү олмушдур. Көрүшү гыса кириш сөзү илә педагокика вә ибтидаи тәһсил методикасы факултәсинин деканы, досент Исфәндијар Вәлиханлы ачмышдыр. «Әдәбијјат вә инчәсәнәт» гәзетинин әмәкдашы Чабир Сәфәров бәстәкарын һәјат вә јарадычылығы һаггында мә'рузә етмишдир. Бәстәкар Ағабачы Рзајева көрүшдә кәләчәк јарадычылыг планларындан данышмышдыр.

Ахырда М. Магомајев адына Азәрбајчан Дөвләт Филармонијасы артистләринин иштиракы илә консерт олмушдур.

Илдырым ГАСЫМОВ.

Америка Југославијаја борч вермишдир

БЕЛГРАД, (СИТА). ТАНЈУГ акентлијинин вердији хәбәрә көрә, Југославијанын өз валјута вә харичи тичарәт системиндә дәјишиклик етмәси үчүн АБШ һөкумәти она јүз милјон доллар борч вермишдир. Бу борч ихрачат-идхалат банкынын, игтисади инкишаф банкынын вә АБШ бејнәлхалг әмәкдашлыг идарәсинин вәсаитиндән ајрылачагдыр.

Акентлијин мә'луматында гејд едилир ки, Југославија һәмин борчдан, АБШ һөкумәти илә Југославија һөкумәти арасында бағланылачаг хүсуси сазишләр әсасында, башлыча олараг АБШ-дан мал алмаг үчүн истифадә едәчәкдир.

БЕЛГРАД, (СИТА). ТАНЈУГ акентлијинин вердији хәбәрә көрә, Југославијанын өз валјута вә харичи тичарәт системиндә дәјишиклик етмәси үчүн бејнәлхалг валјута фонду она мүхтәлиф өлкәләрин валјутасы илә 75 милјон доллар мәбләғиндә кредит бурахмышдыр.

Белчикада 600 мин зәһмәткеш тә'тил едир

ПАРИС, СИТА-нын мүхбири Г. Драгунов хәбәр верир: зәһмәткешләрин мәнафеји һесабына «гәнаәт етмәк» һаггында Ејскенс һөкумәтинин «мәнфур ганун лајиһәсинә» гәти е'тираз етмәк мәгсәди илә декабрын 27-дә јүз мин адам Белчика шәһәринин күчәләринә чыхмышды. Брүсселдә, Љеждә, Шарлеруада нүмајишчи дәстәләри күчәләрдән кечәрәк әлләриндә ашағыдакы шүарлары апармышлар: «Рәдд олсун Ејскенс һөкумәти!», «Галиб кәләнәдәк тә'тил етмәли!», «Социалистләр, коммунистләр, либераллар, католикләр — биз мүбаризәдә јекдилик!».

Љеж шәһәринин Серенге фәһлә гәсәбәсиндә дә он мин нәфәрлик митинг олмушдур, сонра митингин иштиракчылары «Интернасионал» охуја-охуја күчәләрдән кечмишләр. Шарлеруа мә'дәнчиләри вә дәмирјолчулары да зәһмәткешләрин һәјати мәнафејини инһисар бирликләри һөкумәтинин тапдаламасына гаршы јекдилликлә чыхыш етмишләр.

Белчика Коммунист партијасынын Сијаси бүросу е'лан етдији бәјанатда көстәрир ки, декабрын 27-дә кечирилән издиһамлы нүмајишләр «тә'тилин күчләндијини, бөјүдүјүнү көстәрир вә тә'тил кечирилмәсинә һөкумәтин мане олмаг чәһдләринин бош чыхдығыны сүбут едир. Һөкумәт парламенти чағырмалы вә е'лан етмәлидир ки, бүтүн өлкәдә бу гәдәр гәзәб доғуран өз ганун лајиһәсини кери көтүрүр».

Һазырда үмуми тә'тил иштиракчыларынын сајы 600 мин нәфәрә чатмышдыр.

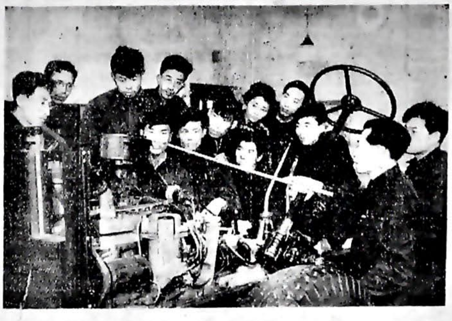
Телеграф хәбәр верир

Күнүн башлыча јенилији

ЛОНДОН, (СИТА). Мүстәмләкә өлкәләринә вә халгларына истиглалијјәт верилмәси һаггында БМТ Баш Мәчлисинин Бәјаннамәси барәсиндә ССРИ Назирләр Советинин Сәдри Н. С. Хрушовун бәјанаты Лондонда бөјүк мараг доғурмушдур.

Рөјтер акентлији дәрһал бәјанатдан әсас парчалары вермәјә башламыш, сонра исә Н. С. Хрушовун бәјанатынын мүфәссәл хүласәсини күнүн башлыча јенилији кими вермишдир.

Акентлик бәјанатын белә бир јерини хүсусилә гејд едир ки, әкәр мүстәмләкәчи дөвләтләр «мәзлум халгларын азадлыға чыхмасына вә истиглалијјәт газанмасына бундан сонра да мүгавимәт көстәрсәләр, һәмин халгларын гәти мүбаризә апараг, өз јоллары үзәриндәки бүтүн маниәләри сүпүрүб атмагдан башга чәрәси галмајачагдыр. Һәм дә онлар бу мүбаризәдә тәк олмајачаглар».

Чин Халг Республикасы. Чанчун шәһәриндәки 1 нөмрәли автомобил заводунда кәнч фәһләләрдән өтрү бир нечә техники мәктәб вә гыса мүддәтли курслар тәшкил едилмишдир.

ШӘКИЛДӘ: заводун техники мәктәбиндә нөвбәти мәшғәлә.

Фото Синхуа акентлијинипдир.

Димитров комсомолу Мәркәзи Комитәсинин пленуму

СОФИЈА, (СИТА). Бурада Димитров Коммунист Кәнчләр Иттифагы Мәркәзи Комитәсинин пленуму олмушдур. Пленум тәләбә-кәнчләр арасында комсомол ишинә һәср едилмишди.

Пленум гәбул етдији бәјаннамәдә Коммунист вә фәһлә партијалары нүмајәндәләри Москва мүшавирәсинин сәнәдләрини — Бәјанаты вә бүтүн дүнја халгларына Мүрачиәти бәјәндијини болгар кәнчләри адындан билдирир.

Бәјаннамәдә дејилир: Бәјанат вә Мүрачиәт сүлһ вә социализм угрунда бөјүк вурушмада илһам вә гүввәт мәнбәјидир.

Бу сәнәдләр кәнчләрин коммунист тәрбијәси ишинин һәртәрәфли јахшылашдырмаг үчүн түкәнмәз имканлар ачыр, кәнчләри коммунизм ишинә, пролетар бејнәлмиләлчилији принсипләринә, Сов.ИКП илә, совет халгы вә социалист өлкәләринин гардаш халглары илә меһрибан достлуг принсипләринә садагәт руһунда тәрбијә етмәкдә күчлү силаһдыр.

БУ ӘСӘРЛӘРИН НӘШР ТАРИХИ

Әдәбијјатымыза 40-а гәдәр гијмәтли әсәр вермиш олан Ә. Һагвердијевин әсәрләринин нәшри тарихи чох марағлыдыр.

Ә. Һагвердијев «Дағылан тифаг» пјесини 1896-чы илдә Петербургда јазмыш вә әсәр һәмин илин јајында Шушада тамаша гојулмушдур. Пјес илк дәфә 1899-чу илдә Петербургда, 2-чи вә 3-чү дәфә (1926—1935-чи илләрдә) Бакыда чапдан бурахылмышдыр. «Милләт достлары» әсәри 1905-чи илдә «Һәјат» гәзетинин 16, 18 вә 20 октјабр тарихли нөмрәләриндә дәрч едилмиш, 1907-чи илдә исә Тифлисдә «Гејрәт» мәтбәәсиндә ајрыча китаб шәклиндә чапдан чыхмышдыр. «Кимдир мүгәссир?» водевили исә 1909-чу илдә Бакыда «Каспи ширкәти» мәтбәәсиндә нәшр олунмушдур. «Ата вә оғул», «Ајын шаһидлији» һекајәләри јенә «Һәјат» гәзетиндә (1906-чы илдә) дәрч едилмишдир. Китаб һалында 1909-чу илдә «Ики һекајә» ады алтында Бакыда, Оручов гардашлары мәтбәәси тәрәфиндән бурахылмышдыр.

Мә'лумдур ки, Ә. Һагвердијев «Хәјалат» драмыны 1911-чи илдә М. Ф. Ахундовун анадан олмасынын 100 иллији мүнасибәти илә јазмышдыр. Әсәр елә һәмин ил Оручов гардашлары мәтбәәсиндә нәшр едилмишдир. Мүәллифин «Ач һәрифләр» комедијасы (1911-чи ил), «Ағамәммәд шаһ Гачар» пјеси (1912-чи илдә) бу мәтбәәдә бурахылмышдыр.

Әдиб «Бәхтсиз чаван» әсәрини 1900-чү илдә Шушада, «Шејх Ша'бан» һекајәсини 1914-чү илдә Ағдамда јазмышдыр. «Бәхтсиз чаван» әсәри илк дәфә Шушада тамашаја гојулмушдур.

«Хортданын чәһәннәм мәктублары» әсәринин биринчи варианты 1907-чи илдә «Молла Нәсрәддин» журналында «Чәһәннәм мәктублары» башлығы вә «Хортдан» имзасы илә һиссә-һиссә нәшр олунмушдур. Совет һакимијјәти илләриндә Ә. Һагвердијев әсәри јенидән ишләмиш вә ону «Хортданын чәһәннәм мәктублары» адландырмышдыр.

Ә. Һагвердијевин ајрыча китаб шәклиндә чыхан әсәрләриндән башга Азәрнәшр тәрәфиндән сечилмиш әсәрләри (1936-чы ил), ајры-ајрылыгда пјесләри вә һекајәләри бурахылмышдыр. 1956, 1957-чи илләрдә Азәрнәшр тәрәфиндән бурахылан ики чилддән ибарәт «Сечилмиш әсәрләри» китабы әдибин әсәрләринин ән мүкәммәл нәшридир. «Сечилмиш әсәрләр»ин биринчи чилдинә драм әсәрләри, икинчи чилдинә исә һекајә вә мәгаләләр дахилдир.

М. НӘЧӘФОВА,

М. Ф. Ахундов адына Азәрбајчан республика китабханасынын библиографы.

Әшраф ҺАЧЫЈЕВ
Муса ГОЧАЈЕВ

Онун ганы үрәјимдәдир

.— Ајдын мәсәләдир.—дејә Әләскәр күлдү.—Сән көһнә дидактикләрин ирс нәзәријјәсинин тәрәфдары олмасан: аналар оғру доғмурлар. Бири пис јола дүшүбсә, онун әтрафындакылардан кимсә тәгсиркардыр.

— Көрүрәм, јаваш-јаваш философлуға башлајырсан.

— Һеч философ олмајан адам јохдур. Бир фәрги вар ки, кими садә, кими дә мүрәккәб фәлсәфә илә мәшғулдур. Ичазә версән, бу саһәдә билијими артырарам.

— Һә, мәтләбин үстүнә кәлдин, —дејә Лалә һәмишә бәһанә ахтарыб өз кабинетинә кетмәк истәјән Әләскәрин фәндини анлады вә јенә зарафатла әлавә етди:—Анчаг гапыны далдан бағлама, мане олмарам.

Әләскәр күлүб иш отағына кечди. Бу кичик отагда бир нечә китаб шкафындан, јазы столундан вә һәсир кресолардан савајы, көзә чарпачаг һеч нә јох иди. Рүстәмовларын ев китабханасы зәнкин иди. Онун әсасыны Салеһ Рүстәмов кәнчлик чағларында мүхтәлиф курсларда, сонра фәһлә факултәсиндә охујаркән гојмушду. О вахтлар ширин арзу вә үмидләрлә јашајан Салеһин шәһәрдә даими мәнзили олмадығындан тез-тез јер дәјишәрди. Китаблардан ајрылмајыб, шәһәрин бу башындан о бири башына дашыјырды. Шкафларын алт көзләриндәки тәзәдән чилдләнмиш китаблар мәһз о дөврүн јадикары иди. Атасынын башладығы иши Әләскәр давам етдирирди. Мүстәнтиглијә һәвәси дә онда китаблар ојатмышды. О, мүстәнтигләрин өз иш тәчрүбәләриндә раст кәлдикләри гәрибә әһвалатлары тәсвир едән xejли әдәбијјат охумуш вә буклара елә алудә олмушду ки, һәлә университетә кирмәмиш һәр шеји јахшыча билдијини зәнн едирди. Лакин о, университети дә охујуб баша вурду, нечә ил ишләди, һәлә һаггында бир сөз белә дејилмәмиш онларча тәзә вә долашыг ишләрлә растлашды, јанылдығыны анлады. Елә касса огурланмасына даир нә гәдәр әһвалат ешитмишди. Заһирән бунлар бир-биринә охшаса да, јенә дә ортаја тамамилә көзләнилмәз, тәкрар едилмәмиш әһвалатлар чыхырды. О, бир һәгигәти баша дүшдү ки, адамлар мүхтәлиф олдуғу кими, онларын һәрәкәтләри дә мүхтәлифдир. Оғурлугда да беләдир. Дүнән баш вермиш һадисә она сон дәрәчә садә кәлирди. Анчаг һәкимин вердији арајыш һәр шеји алт-үст етди, вәзијјәт дәјишди. Буну дүшүнәркән Әләскәрин көзләри өнүндә гočанын чәсәди, хәстәхана чарпајысында һәрәкәтсиз узанмыш солғун чөһрәли кәнч чанланды. Гоча вә чаван?! Дајан, ахы, бу балачабој, сысга гочанын оғлана күчү чатардымы?.. Бәлкә ону јолдашлары сәһвән јараламышлар. Ағлабатан иш дејилдир. Кассаны јармалары онларын чох да тәләсдикләринә дәлаләт етмир. Бәс, кезәтчи һарада имиш? Мүркү дөјүрмүш?! Нә үчүн ағзыны басдырыб әл-голуну бағламамыш она диван тутмушлар? О, кезәтчинин мәнзилинин иш јеринә јахын олдуғуну хатырлады. Күман ки, евә кедиб гајыдаркән кассаја басгын едилдијини көрмүшдүр.

Әләскәр фикирләрини чиб дәфтәрчәсинә гејд етди. Гочанын арвады илә данышмаг, һәмчинин оғланын вә гоча кишинин бојларынын өлчүсүнү өјрәнмәк лазымдыр... Көзү столүстү тәгвимә саташды, нәзәрләри «7 јанвар» сөзләринә дикилиб галды. Тамам јадындан чыхыб, сабаһ Лаләнин ад күнүдүр. Чиб дәфтәриндә чинајәт һадисәсинә аид гејдин алтындан белә јазды: «Лаләјә һәдијјә алмаг. Тапылса гара муар...».

Бу ан коридорда атасынын ајаг сәсләри ешидилди. О, Сурхајдан хәбәр билмәк үчүн гапыдан коридора бојланыб:

— Оғлан һәлә кәлмәјиб? —дејә сорушду.

Салеһ Рүстәмов «јох» дејә наразылыгла башыны јырғалады. Гәфләтән Әләскәрин бејниндә гәрибә бир фикир доғду: бәлкә бу јаралы оғлан елә о өзүдүр? О, фикрини јохламагдан өтрү:

— Мәнә елә кәлир ки, сизин шакирдиниз хырда хулиганлыг етмиш, мүвәггәти һәбс олунмушдур.. —дејә сөз алмаг истәди. —Бә'зән бу барәдә лазыми јерә хәбәри кечикдирирләр.

— Нә данышырсан?! —дејә Салеһ Рүстәмов инчиди. —О белә оғул дејил.

— Заһири нә тәһәрдир?

— Бoју һүндүрдүр, күрәји дә енли. Үмумијјәтлә ири сүмүклүдүр. Гарагаш, гаракөз, сујуширин...

Елә бил прожектор ишыг салды. Әләскәрин хәјалында ајры-ајры вахтларда көрдүјү ики сәһнә—әлиндә чамадан вә зәнбил гатардан дүшән оғлан, ресторанда она зилләнмиш бахышлар чанланды. Лакин о, буну һәјәчан кечирән атасына сөјләмәди. «Кечән хејрә галсын» дејиб ресторанда Сурхајын кимләрлә отурдуғуну јадына салмаға чалышды. Тәәссүф ки, о, һәмин кечә јалныз сифәтдән таныш кәлән Сурхаја диггәт јетирмиш, јолдашларыны исә нәзәрдән гачырмышды. Онларла бир гызын да әјләшдијини хатырламагдан савајы, фикринә һеч нә кәлмәди. Әләскәр дәрин бир пешиманчылыг дујду.

☆

Сурхај көзләрини ачыб өзүнү диварлары әһәнклә ағардылмыш, пәнчәрәләринә јүнкүл пәрдә чәкилмиш набәләд отагда көрәркән, һејрәт вә тәлаш ичәрисиндә јериндән галхмаг истәди. Анчаг күрәјиндән гопан дәһшәтли ағрыдан һејсизләшиб әл-голу јанына дүшдү. О, һарада олдуғуну анламајараг, гују дибиндән кәлирмиш кими зәиф вә титрәк бир сәслә имдад диләди. Һушуну итирмәмәк үчүн ирадәсини чиловлады. Елә санды ки, јухударыр. Әтрафда һәр шеј донуб сусмушдур. Ахтаран нәзәрләрини-таванда, диварларда кәздирди. Пәнчәрә пәрдәләри арасындан сүзүләрәк, гаршы диварда ојнашан гыш күнәшинин солғун телләрини тапды, сон күнләр чухура дүшмүш гара көзләриндә үмид гығылчымлары парлады, гәлбинә һәрарәт кәлди. Елә бил бу телләр ону гыздырыб чанындан үшүтмәни говду.

Хәстәни јолухмаг үчүн отаға кирмиш ағ халатлы шәфгәт бачысы онун јалварышларла долу, суаледичи бахышлары илә растлашыб ајаг сахлады. Сурхај гәшәнк гызын кирдә чөһрәсинин тутулуб чиддиләшдијини, назик гашларынын дүјүмләндијини, нәдәнсә она бахмагдан чәкиндијини дујараг, әбәс јерә бунун мә'насыны анламаға сә'ј кестәрди. Бураја нечә дүшдүјү билмәк нијјәти илә пычылдады:

— Мәнә нә олуб?

— Гырмызыпапаглардан соруш.

Гыз ону мат-мәәттәл гојуб дабанлары үстүндә һирсли бир һәрәкәтлә дөврә вурараг гапыдан фырланыб чыхды. Гапынын сәси Сурхајы диксиндирди. Бәдәнини сојуг тәр басды, нәфәси тәнкиди. Санки нә исә боғазыны сыхыр, она әзијјәт верир, јахасындан јапышыб диби көрүнмәјән учурума сүрүкләјирди. Көзләриндә гара һалгалар ојнашыр, ишығын габағыны кәсирди.

Шәфгәт бачысынын хәбәрдарлығы илә һәким кәләндә, артыг о, өзүндә дејилди. Додағынын алтында нә исә мызылдајыр, синәсиндән јанықлы инилтиләр гопараг, палатаны һәзин бир сәда илә долдурурду.

Һәким ашағыда нәһајәт истинтаг апармаға үмид бәсләјәрәк, сәбирсизликлә көзләјән милис мүстәнтиги Әләскәр Рүстәмовун јанына гајыдыб сөһбәтин баш тутмајачағыны сөјләди вә нараһатлыгла:

— Билирсинизми, чох чәтин вәзијјәтдә галмышыг, —деди.— Хәстәјә ган вурулмалыдыр. Мүмкүн олан һәр јерә зәнк еләмишик, тапылмыр.

— Ганы һансы групдандыр?

— Биринчи групдан.

Мүстәнтигин дә ганы I групдан иди. Лакин о, бир анлыг тәрәддүд етди. Өз һалал ганыны надүрүст бир чанијә вермәјә һаггы вармы? Ахы о, башга бирисинин өлүмүнә баис олмушдур. Гулдурлуг етмишдир. Дүздүр, бу кәнч өләрсә чинајәтин ачылмасы мин гат чәтинләшәр. Лакин Әләскәри тәкчә бу дүшүндүрмүрдү. Хејр, ону һәм дә јолуну азмыш кәнчин талеји вә кәләчәји нараһат едирди. Бәлкә дә бу адам бир вахт һәјата гајыдачаг, хејирхаһ вә фајдалы олачагдыр.

— Мәним ганымдан көтүрүб вурун, —дејә о, ағыр-ағыр дилләнди. — Ганымыз бирдир.

Һәкимин симасында һәдсиз миннәтдарлыг ифадәси заһир олду. Ган көчүрүләнә гәдәр Әләскәрин тапшырығы илә хәстәнин дә, өлмүш кезәтчинин дә бојларынын һүндүрлүјү һаггында мә'лумат һазырланды. Бу мә'лумат Әләскәрин кәлдији нәтичәләрә зидд иди. Сурхајын чинајәтини сүбут етмәк асан олмајачагды.

Әләскәр идарәјә гајыдан баш јолда магазалардан биринә кириб, сатычынын мәсләһәти илә ағ рәнкли јај шлјапасы вә үзәринә гырмызы мәхмәр чәкилмиш әтир гутусу алды. Өз-өзүнә дүшүндү ки, әкәр һәдијјәләр Лаләнин үрәјинә јатмаса белә десин: гыш палтары јајда, јај палтары да гышда алынар. Үмумијјәтлә белә ишләрдән Әләскәрин башы аз чыхырды. О, сәһәр јемәји заманы Лаләни дә өзү илә һәдијјә алмаға апармаг истәмишди. Анчаг Лалә тәклифдән бојун гачырыб:

— Әввәлчәдән көрсәм, ләззәти олмаз,—демишди.

— Бирдән бәјәнмәдин.

— Нә алсан хошдур...

Әләскәр Рүстәмов идарәјә кәлиб тәзәчә отурмушду ки, рәисин ону сорушдуғуну дедиләр. Әләскәр говлуғу көтүрүб рәисин кабинетинә кетди. Рәис 50—55 јашларында долу бир адам иди. Дән дүшмүш сејрәк сачларыны сәлигә илә сағ тәрәфә дарајыр, үзүнү һәр күн гырхырды. Рәис Әләскәри ајаг үстә гаршылајыб:

— Ишләр нечә кедир, Рүстәмов? —дејә сорушду.

— Һәләлик әһәмијјәтли бир јенилик јохдур. Хәстә илә данышмаг мүмкүн олмајыб. Анчаг шәхсијјәти бәллидир: фамилијасы Рәһимов, ады Сурхајдыр. 1937-чи илдә тәвәллүд тапыб. Сәнәт мәктәбиндә охујур.

— Дејәсән атаныѕын мәктәбиндәндир? Бајаг зәнк вурмушду, тутулдуғуну биләндә нараһат олду, јаралы олдуғуну демәмишик. Онун нә үстүндә тутулдуғуну сорушуб. Бу чаванын пис иш көрә билмәјәчәјини нә исә чох гәти сөјләјирди. Сән буна нечә бахырсан?

Әләскәр фикрә кетди, һәчандан-һәчана башыны галдырыб:

— Әлбәттә, атам сәһв едә биләр. Анчаг фикримчә, кезәтчини бу оғлан өлдүрмәјиб.

— Нәјә әсасән белә фикир јүрүдүрсән?

— Оғланын боју 180 сантиметрдир, кезәтчининки исә чәми 128. Бычаг она јухарыдан ашағы вурулмушдур. Јаранын дәринлији дә көстәрир ки, зәрбә чох күчлү имиш. Кезәтчи зәиф адамдыр. Зәннимчә, онун боју да чатса иди, Сурхаја белә чидди зәдә јетирә билмәзди. Һәм дә онларын гар үзәриндә галмыш ајаг изләри дә бир-биринә јавуг кәлмир. Онларын һансынын әввәл вурулдуғуну мүәјјән етсәјдик, јенә дә аз-маз мәсәлә ајдынлашарды. Әввәлчә елә күман едирдим ки, һадисә баш верән заман кезәтчи орада олмајыб. Чүнки еви јахындыр. Сәһәр арвады илә данышдым. Андаман еләјир ки, о, нөвбәјә кетдикдән сонра евә кәлмәзди. Әкәр бу дүздүрсә, демәк кезәтчи әввәлдән вурулмушдур. Сурхај исә сонра...

Көрүнүр, мүстәнтигин изаһаты рәиси гане етмәди. О, стула отурду, стул бәдәнинин ағырлығы алтында шикајәтлә чырылдады.

(АРДЫ ВАР)

Әввәли гәзетимизин 18, 21, 23 вә 28 декабр тарихли нөмрәләриндә.

«ПАРАШУТЛӘ ИЛК ТУЛЛАНМА».
Фото-етүд Ф. Зәкијевиндир.

Јазычы илә көрүш

Бакынын Әзизбәјов рајон китабханасында охучуларын јазычы Әбүлһәсән Әләкбәрзадә илә көрүшү олмушдур. Көрүшдә китабхананын ишчиси Алмаз Бағырова јазычынын һәјат вә јарадычылығы һаггында данышмышдыр. Сонра В. И. Ленин адына АПИ-нин тәләбәси Ибадулла Гуламов, С. М. Киров адына АДУ-нун тәләбәси Мәләк Чәфәрова, Ч. Чаббарлы адына китабхананын ишчиси Чәмилә Бабајева вә башгалары јазычынын ајры-ајры әсәрләри һаггында өз мүлаһизәләрини сөјләмишләр.

Ахырда јазычы Әбүлһәсән чыхыш едәрәк, сәмими көрүш үчүн өз миннәтдарлығыны билдирмиш вә кәләчәк планларындан данышмышдыр.

Рамиз ӘСКӘРОВ,
Әзизбәјовнефтин 4-чү мә'дәнинин нефтчыхарма оператору.

—*—

Кәнддә јени тикинтиләр

Сон ики ил әрзиндә Ләнкәран рајонунун кәндләриндә тикинти ишләри xejли кенишләнмишдир. Колхоз иншаатчыларынын сәмәрәли әмәји сајәсиндә 460 мәдәни-мәишәт вә 800-дән чох јашајыш бинасы, 700 һејван дамы тикилиб истифадәјә верилмишдир. Рајонун Сабир адына, Пушкин адына, Фүзули адына, «Коммунизм» колхозларында тојуг фермасы бинасы, силос гујулары, тахыл анбарлары, 8 електриклә ишләјән дәјирман, 5 тахта е'мал едән завод, 3 һамам, 15 електрик стансијасы вә с. мәдәни-мәишәт бинасы тикилмишдир.

Колхоз кәндләриндәки тикинти ишләринин маја дәјәрини ашағы салмаг үчүн јерли, мешә материалларындан кениш истифадә едилир. Нәриманов адына, Низами адына, Димитров адына вә башга колхозларда комсомолчулардан вә кәнчләрдән ибарәт хүсуси иншаат бригадалары јарадылмышдыр.

Мәммәд БАҒЫРОВ,
мүһәндис.

«ДАҒЛАР ГЫЗЫ»НЫН МҮЗАКИРӘСИ

М. Әзизбәјов адына Азәрбајчан Дөвләт Академик Драм Театрына јазычылар, шаирләр, мәтбуат ишчиләри, али мәктәб тәләбәләри вә ичтимаијјәтин дикәр нүмајәндәләри топлашмышдылар. «Коммунист» гәзетинин редаксијасы вә М. Әзизбәјов адына Азәрбајчан Дөвләт Академик Драм Театрынын мүдирријјәти һәмин күн бурада Адил Бабајевин илк драм әсәри олан «Дағлар гызы» пјесинин вә онун театрдакы тамашасынын музакирәсини кечирирдиләр.

Мүзакирәни «Коммунист» гәзетинин редактору, Азәрбајчан ССР Журналистләр Иттифагы Идарә Һеј'әтинин сәдри Исрафил Нәзәров јолдаш гыса кириш нитги илә ачмышдыр. «Коммунист» гәзети редаксијасынын шө'бә мүдири, филоложи елмләри намизәди Бәкир Нәбијев «Дағлар гызы» пјеси вә тамашасы һаггында данышмышдыр.

Сонра мүзакирәдә чыхыш едәнләр тамаша һаггында өз тәәссүратларыны сөјләмиш, әсәрин мүсбәт вә нөгсан чәһәтләрини көстәрмишләр. Ахырда әсәрин мүәллифи Адил Бабајев чыхыш едәрәк, мүзакирәдә иштирак едәнләрә өз миннәтдарлығыны билдирмиш вә дејилән нөгсанлары нәзәрә алачағыны вә'д етмишдир.

Өзфәалијјәт коллективләринә бахыш

Нуха мәдәнијјәт евиндә рајонун тохучулуг техникумунун бәдии өзфәалијјәт коллективләринә бахыш кечирилмишдир. Бахышда техникумун драм коллективинин үзвләри халг шаири С. Вурғунун «Фәрһад вә Ширин» драмасындан парчалар көстәрмишләр. Тамашада һәвәскар артистләрдән Заһид Мустафајев, Сүсән Исмајылова, Хәлил Хәлилов вә башгалары өһдәләринә дүшән роллары јахшы ифа етмишләр. Коллектив һәмчинин Ч. Чаббарлынын «Оғтај Елоғлу» вә С. Вурғунун «Ханлар» драмаларындан сәһнәчикләр дә көстәрмишләр.

Техникумун бәдии өзфәалијјәт һәвәскарларындан Һәгигәт Мустафајева «Кетмә-кетмә», Алмаз Гулијева «Вәфа», Зәкијә Һәмидова «Чејран» халг маһныларыны өзләринә мәхсус мәһарәтлә ифа етмишләр.

Аббас РӘСУЛОВ.

Идман

Идманчы достлар

Әли вә Виктор бир јердә—1 нөмрәли ун заводунда ишләјирләр. Виктор истe'дадлы јүнкүл атлетдир. Бир күн о, Әлијә деди:

— Кәлсәнә бу күндән бирликдә мәшг едәк?

Әли әввәлчә гәти бир сөз демәди. Амма онунла стадиона кетмәјә разы олду.

— Кедәрәм, бахарам. Әкәр хошума кәлсә,—деди,—сәнинлә бирликдә мәшгә чыхарам.

Стадиондакы мәшгләр һәлә илк күндән Әлинин хошуна кәлди вә о да әјнинә идман палтары кејиб досту илә јанашы гачмаға, мүхтәлиф һәрәкәтләри онунла бирликдә јеринә јетирмәјә, нәһајәт, узунуна тулланмағын техникасыны өјрәнмәјә башлады.

Инди будур, о вахтдан үч ај кечир. Әли бир дәфә «Мәһсул» чәмијјәтинин биринчилији уғрунда јарышларда иштирак етмиш вә үчүнчү дәрәчәли идманчы нормасыны јеринә јетирмишдир. Һәмин чәмијјәтин Абшерон шурасынын биринчилији уғрунда бу күнләрдә кечирилән јарышларда јенә бу идманчы достлары көрмәк оларды.

Јарышларда Виктор Чукин гачараг 6 метр 68 сантиметр узунуна тулланды вә биринчи јери тутду. Онун идманчы досту Әли Ахундов исә 6 метр 40 сантиметр нәтичә көстәрди вә икинчи дәрәчәли идманчы нормасыны јеринә јетирмәк үчүн чәми 10 сантиметри чатмады.

О күнү стадионда даһа ики идманчы дост јарышырды. Бунлар—механики-тә'мир заводунун ишчиләри—М. Петросов вә О. Чәмилов иди. Осман Чәмилов гачмағын техникасыны Михаил Петросовдан өјрәнмишдир. Бах, будур, инди бу ики идманчы дост гоша гачырды. Финишә дә һәр икиси демәк олар ки, бәрабәр кәлиб чатды. Михаил өз достундан азча ирәлидә иди. Беләликлә, ики идманчы дост 10 мин метр мәсафәјә гачмагда биринчи вә икинчи јерләри әлдә етди.

Јарышларда 4 нөмрәли ун заводунун ишчиси Елман Султанов 200 метр, Камал Османов исә 100 метр мәсафәјә гачмагда јахшы нәтичәләр көстәрдиләр.

Командалар арасында зачотда 1 нөмрәли ун заводунун кәнч јүнкүл атлетләри биринчи јерә чыхдылар. Јарыш заманы 10 нәфәр икинчи, 21 нәфәр исә үчүнчү дәрәчәли идманчы нормасыны јеринә јетирди.

И. МИРЗӘЈЕВ.

Баскетбол лөвһәси гаршысында

Гырмызыбајраглы Хәзәр Донанмасынын киши командасы бу илки чемпионата јахшы һазырлашмышдыр. Бу да ајдындыр. Ахы, командаја кечән ил республиканын јығма командасында чыхыш едән ССРИ идман устасы Владимир Мартиросов мәшгчилик едир.

Команда сон күнләрдә «Локомотив» чәмијјәтинин командасы үзәриндә асанлыгла гәләбә әлдә етмиш (77:51), сонра исә күчлү командалардан сајылан «Еһтијат әмәк гүввәләри» чәмијјәтинин коллективи илә көрүшмүшдүр. Бу көрүшдә дә команда јенә мүвәффәгијјәт газанмышдыр (52:51).

«Динамо» чәмијјәтинин баскетболчулары да Бакы биринчилијиндә јахшы чыхыш едирләр. Бу командада Ј. Арунов вә Ф. Мәммәдјаров кими күчлү идманчыларла јанашы бир сыра исте'дадлы кәнчләр дә ојнајырлар. Динамочуларын спартакчыларла көрүшү даһа марагы кечмишдир. Бу көрүшдә «Динамо» командасы бөјүк һесабла гәләбә чалмышдыр (75:58).

Һәмин чәмијјәтләрин гадын командаларынын көрүшү дә динамочуларын үстүнлүјү илә нәтичәләнмишдир (46:31).

Чемпионатын лидери —«Еһтијат әмәк гүввәләри» чәмијјәтинин гадын командасы мәркәзи ушаг идман мәктәбинин командасыны удмушдур (61:31).

Чемпионат давам едир.

Европа рекорду

Москва тәләбәси Валери Брумел өртүлү биналарда һүндүрлүјә тулланмаг үзрә јени јүксәк Авропа наилијјәти газанмышдыр. Москванын Бәдән Тәрбијәси Институтунун кубоку уғрунда јарышларда Брумел 2 метр 14,5 сантиметр һүндүрлүјә тулланмышдыр. Бу да әввәлчә С. Петерссонун (Исвеч) әлдә етдији рекорддан 0,5 сантиметр артыгдыр.

В. Брумел әввәлчә 1 метр 95 сантиметр, даһа сонра 2 метр, 205 сантиметр, 208 сантиметр, 211 сантиметр һүндүрлүјә тулланмыш, ахырда исә һакимдән лөвһәни 2 метр 15 сантиметрә гојмасыны хаһиш етмишдир. Лакин о, биринчи чәһддән бу гәдәр һүндүрлүјә туллана билмәмишдир. Диггәтлә өлчүлдүкдә мүәјјән едилмишдир ки, Авропа рекордчусу 2 метр 14,5 сантиметр һүндүрлүјә тулланмышдыр.

Тәләбә идманчылар стартда

Бир һәфтәјә јахындыр ки, институтумузун тәләбә идманчылары өз ән'әнәви спартакиадаларынын стартына чыхмышлар. Бу ил спартакиаданын програмы даһа кенишдир. Тәләбә идманчылар инди идманын 11 нөвү үзрә кәркин мүбаризә апарырлар.

Спартакиаданын күләшмә јарышлары артыг баша чатдырылмышдыр. Тәләбә күләшчиләрдән М. Һәмидов, Р. Һәсәнов, Д. Бајрамов, Ј. Мүршүдов, А. Микајылов, Н. Мәммәдов, М. Ибраһимов вә Ф. Кәримов өз чәки дәрәчәләриндә спартакиада чемпиону адыны алмышлар. Команда зачотунда биринчи јерә Гәрби Авропа дилләри факултәсинин тәләбәләри чыхмышлар.

Ән'әнәви спартакиаданын јарышлары давам едир.

Таһир ӘЛИЈЕВ,
М. Ф. Ахундов адына Азәрбајчан Педагожи Дилләр Институтунун мүәллими.

ЈЕНИ ИДМАН УСТАЛАРЫ

КОМАНДАНЫН ФӘХРИ

Мән онунла илк дәфә дөрд ил бундан әввәл Москвада, «Динамо» стадионунда таныш олмушдум. Даһа доғрусу, онунла сөһбәт едиб данышмыш, амма башымыз јарышлара бәрк гарышдығындан адыны сорушмағы белә унутмушдум. О вахт мејданчада республикамызын јығма баскетбол командасы ојнајырды. Ојунун әввәлиндә Азәрбајчан баскетболчулары јүксәк темпдә ојнајыр, тез-тез һүчума кечирдиләр. Командамызын рәгибләри—Москва идманчылары әввәлчә өзләрини бир гәдәр итирмишдиләр. Лакин сонрадан тәшәббүсү әлә алдылар. Бизим команданын ојунчулары һәр дәфә сәһвә јол вердикдә мәнимлә јанашы отурмуш бу оғлан гејри-ихтијари олараг јериндә гурчаланырды.

Командамыз һәмин ојунда удузду. Бу, мән дејәрдим ки, һамыдан чох јанымда отурмуш оғлана бәрк тә'сир етди. Стадиондан бикеф чыхдыг.

Бу һадисәдән үч күн сонра јенә стадионда һәмин оғлана раст кәлдим. Амма трибунада јох... мејданчада. Демә о, республиканын оғланлардан ибарәт јығма командасынын ојунчусу имиш. Команда мәктәблиләрин пајтахтда кечирилән Үмумиттифаг спартакиадасына кәлмишди.

Оғланын ојунуна марагла бахдым. О, чох көзәл ојнајыр вә јашыдларындан фәргләнирди. Ојундан сонра јахынлашыб адыны вә фамилијасыны өјрәндим. Бу, Самур Новрузов иди.

О вахтдан бәри мән Самурун ојунуна һәмишә марагла тамаша едирәм. Кечән бу мүддәт әрзиндә исте'дадлы баскетболчу мәктәб командасындан республиканын усталардан ибарәт јығма командасынадәк шәрәфли бир јол кечмишдир.

Самур Бакыдакы 3 нөмрәли мәктәби битирмишдир. Мәктәбдә әввәлчә о, футболла мәшғул олурду. Сонралар бәдән тәрбијәси мүәллими Рүстәм Шаһајевин мәсләһәти илә баскетбол бөлмәсинә јазылды. О, әввәлчә «Искра» чәмијјәтиндә тәчрүбәли мәшгчи Олег Зејтсин рәһбәрлији алтында мәшг кечди. Бу мәшгләр өз көзәл нәтичәсини верди.

Орта мәктәби битирдикдән сонра Самур Азәрбајчан Дөвләт Университетинә дахил олду. Бунунла белә республиканын јығма командасында да ојнајырды. Команданын һеј'әтиндә о, һәтта харичи өлкәләрә кетмиш, Полша, Чехословакија вә АБШ командалары илә көрүшләрдә чыхыш етмишдир.

Самурун үзв олдуғу «Буревестник» командасы һазырда өлкә биринчилијиндә «А» групунда чыхыш едир. Команданын белә мүвәффәгијјәт газанмасында Самурун да әмәји вардыр.

Бу јахынларда идманчы достлары Самуру үрәкдән тәбрик едир вә онун синәсиндә парлајан нишана бахыб дејирдиләр:

— Бу нишан сәнә чох јарашыр!

Бәли, ССРИ идман устасына мәхсус дөш нишаны Самур Новрузова јахшы јарашыр!

Заур ЗАМАНОВ.

Редактор Ч. ӘЛИБӘЈОВ.

ВӘТӘНДАШЛАР!

Јени ил јолкалары дүзәлдәркән јанғына гаршы мүбаризә тәдбирләринә әмәл един

1. Мәктәбләрдә, клубларда, мәдәнијјәт сарајларында вә идарәләрдә (јашајыш мәнзилләри истисна олмагла) ушаглар үчүн јени ил јолкасыны икинчи мәртәбәдән јухарыда олмајан биналарда дүзәлтмәјә ичазә верилмир.

2. Јолканы мөһкәм бүнөврә үзәриндә, бинанын там ортасында дүзәлтмәк лазымдыр. Јолканы дүзәлдәркән онун әтрафында азы 1 метр енлијиндә кечид үчүн бош јер сахланмалыдыр.

3. Јолка дүзәлдәркән јанғындан мүһафизә мәһлулу илә исладылмамыш памбығдан, һабелә тез аловланан ојунчаг шејләриндән вә шамдан истифадә едилмәси гадағандыр.

4. Јолканы јалныз електриклә ишыгландырмаг олар. Јолкаја електрик хәтләри тәчрүбәли електрик монтјорлары тәрәфиндән чәкилмәлидир. Јолкаја 12 волта гәдәр кәркинликли електрик лампалары гојмаг олар. Електрик хәтти чәкмәк үчүн зәнк, телефон гајтанларындан вә үстү ачыг мәфтилләрдән истифадә етмәк олмаз.

5. Бүтүн кечид јоллары, дәһлизләр, пилләкәнләр ачыг вә бош олмалыдыр. Бинанын кирачәјиндә мәс'ул шәхсләрдән нөвбәтчиләр гојулмалыдыр.

6. Јени ил јолкасы кечирилән бинада јанғына гаршы мүбаризә үчүн 2 јанғынсөндүрән, јахуд су илә долу ведрә вә јун парчадан өртүк олмалыдыр.

7. Телефонун јанында јахынлыгдакы јанғындан мүһафизә командасынын нөмрәси јазылмыш чәдвәл вурулмалыдыр.

8. Јени ил јолкасы кечирәркән јанғын баш вермәмәси үчүн идарә вә мүәссисәләрин рәһбәрләри вә вәтәндашлар мәс'улдурлар.

Азәрбајчан ССР Дахили Ишләр Назирлијинин Јанғындан мүһафизә идарәси.

РЕДАКСИЈАНЫН ҮНВАНЫ: Бакы, Коммунист күчәси, 11/13. ТЕЛЕФОНЛАР: редактор муавини — 2-58-33, мәс'ул катиб 2-56-81, комсомол һәјаты шө'бәси — 2-57-29, тәблиғат-тәшвигат шө'бәси — 2-58-35, мәктәбли кәнчләр шө'бәси — 2-57-29, идман шө'бәси — 2-58-35, мүхбирләр шө'бәси — 2-58-35, мәтбәә — 3-62-04, бухалтерија — 3-59-46, е'ланлар шө'бәси — 3-13-62.

ФГ 16586 Бирләшмиш нәшријјатын мәтбәәси, Бакы, Сталин проспекти, 137. Типография объединенного издательства, Баку, проспект Сталина, 137. Сифариш № 6083